

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

KRAJOWY
PLAN
ODBUDOWY

Dofinansowane przez Unię Europejską – NextGenerationEU

***Program rozwoju instytucji opieki
nad dziećmi w wieku do lat 3
Aktywny Maluch 2022–2029
- po zmianach z dnia 04.08.2025 r.***

Ministerstwo Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, sierpień 2025 r.

Spis treści

Wykaz skrótów	2
Wykaz pojęć	3
1. Podstawa prawna Programu	5
2. Wprowadzenie	5
3. Adresaci	14
4. Przeznaczenie dofinansowania.....	17
5. Finansowanie.....	27
6. Zasady składania wniosków – wymagania formalne.....	42
7. Zasady oceny wniosków.....	45
8. Warunki otrzymania i wykorzystania dofinansowania.....	49
9. Zasady wnioskowania o zwiększoną kwotę dofinansowania dla jednostek samorządu terytorialnego i realizacji zadania tworzenia miejsc opieki po przyjęciu rewizji KPO	68
10. Uzupełniający nabór wniosków o dofinansowanie	70
11. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu	74
12. Postanowienia końcowe	81
13. Zasady przejściowe, które obejmują wnioski uczestników pierwszego naboru wniosków oraz I, II, III tury naboru ciągłego	84
14. Wejście w życie zmian Programu z 01.10.2024 r.	86
Załączniki	87

Wykaz skrótów

- **EFS+** – Europejski Fundusz Społeczny Plus
- **FERS** – Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027
- **IOI** – instytucja odpowiedzialna za inwestycję w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – minister właściwy ds. rodziny
- **IP** – instytucja pośrednicząca w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027, departament w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odpowiedzialny za wdrażanie EFS+ w FERS
- **jst** – jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, tj. gmina, powiat, województwo
- **JW** – jednostka wspierająca w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności – wojewoda
- **KPO** – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
- **PFR** – Polski Fundusz Rozwoju S.A., instytucja zapewniająca finansowanie inwestycji z KPO
- **PZP** – ustawa z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 z późn. zm.)
- **RRF** – Recovery and Resilience Facility, tj. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności

Wykaz pojęć

- beneficjent – podmiot objęty dofinansowaniem w ramach poprzednich edycji Programu „Maluch”, który zawarł z wojewodą umowę ws. przekazania dofinansowania,
- instytucje publiczne – organizacje działające w sferze spraw publicznych, regulowanej przez normy prawa publicznego, których zadaniem jest ochrona i wspieranie obywateli, a także poprawa jakości ich życia i które są finansowane ze środków publicznych, na przykład urząd, sąd, trybunał, NFZ, PAN,
- Minister – minister właściwy ds. rodziny,
- ostateczny odbiorca wsparcia – podmiot objęty dofinansowaniem z Programu, który zawarł z wojewodą umowę ws. przekazania dofinansowania,
- podmioty inne niż jst – podmioty z wyjątkiem jst, o których mowa w art. 8 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, tj:
 - instytucje publiczne oraz współpracujące z nimi podmioty,
 - osoby fizyczne, w tym pracodawcy oraz podmioty współpracujące z pracodawcami,
 - osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, w tym uczelnie i współpracujące z nimi podmioty oraz pracodawcy i współpracujące z nimi podmioty,
- pracodawca – zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1465), jednostka organizacyjna, choćby nie posiadała osobowości prawnej, a także osoba fizyczna, jeżeli zatrudniają one pracowników,
- Program – Program rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Aktywny Maluch” 2022–2029 (poprzednia nazwa: MALUCH+ 2022-2029, o którym mowa w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego, jak i w Krajowym Planie Odbudowy i Zwiększania Odporności),
- Rewizja KPO – rewizja Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności wynikająca ze zmienionego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania

Odporności(Dz. Urz. UE L 57 z 18.02.2021, art. 17, z późn. zm.) oraz z potrzeb urealnienia zaplanowanych do realizacji działań ze względu na obiektywne okoliczności, które nastąpiły po wydaniu w czerwcu 2022 r. decyzji wykonawczej Rady UE zatwierdzającej KPO dla Polski, w tym wzrostu poziomu inflacji, załamania łańcuchów dostaw, głównie w wyniku wojny w Ukrainie. Decyzja wykonawcza Rady UE z grudnia 2023 r. zaktualizowała Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) dla Polski, w tym w zakresie zwiększenia środków na inwestycję A.4.2.1 pn. *Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+ wskaźnik – (A61G) Tworzenie nowych miejsc w placówkach opiekuńczych (żłobki, kluby dziecięce) dla dzieci do 3 roku życia.*

- Rozporządzenie ogólne – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej,
- ustawa – ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 204 z późn. zm.),,
- Rozporządzenie RRF – Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
- wnioskodawca – jednostka samorządu terytorialnego, tj. gmina, powiat, województwo lub podmiot inny niż jst, który złożył wniosek o dofinansowanie tworzenia miejsc opieki i funkcjonowania miejsc opieki.

Program z dniem ogłoszenia zmian otrzymuje następujące jednolite brzmienie:

1. Podstawa prawna Programu

Podstawą prawną Programu jest art. 62 ustawy. Zgodnie z art. 62 ust. 1 ustawy, minister właściwy do spraw rodziny może opracowywać resortowe oraz rządowe programy rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz finansowo wspiera te programy. Opracowanie i realizacja programów odbywa się we współpracy z wojewodą.

Poprzez niniejszy Program zrealizowany zostanie wskaźnik przewidziany w KPO, w ramach inwestycji A4.2.1. pn. *Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+ – (A61G) Tworzenie nowych miejsc w placówkach opiekuńczych (żłobki, kluby dziecięce) dla dzieci do 3 roku życia.*

Niniejszy Program stanowi również realizację działania dotyczącego wsparcia tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 określonego w Priorytecie II pn. *Opieka nad dziećmi i równowaga między życiem prywatnym i zawodowym w ramach FERS.*

2. Wprowadzenie

2.1. Cel Programu

W ostatnich latach sektor opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 znacząco się rozwinął. Wskazuje na to stale rosnąca liczba instytucji opieki (tj. żłobki, kluby dziecięce i dzienni opiekunowie) i miejsc opieki, którymi one dysponują. W 2012 r. w Polsce funkcjonowało 926 instytucji opieki, w których znajdowało się łącznie ok. 40 tys. miejsc opieki. Natomiast w 2021 r. liczba instytucji opieki wynosiła ponad 5,3 tys., a liczba miejsc opieki – 212,4 tys. Zwiększa się również odsetek gmin, na terenie których funkcjonują instytucje opieki, z 13% w 2012 r. do 53% wszystkich gmin w Polsce w 2021 r. Oznacza to jednak, że w połowie gmin w Polsce nadal nie są dostępne miejsca opieki. Konieczna jest zatem interwencja, której celem będzie dalsze zwiększanie liczby miejsc opieki nad najmłodszymi dziećmi, w szczególności na terenie gmin, gdzie nie funkcjonują żadne instytucje opieki (tzw. „białe plamy”).

Od 2011 r. rozwój instytucji opieki dla dzieci do lat 3 jest wspierany w ramach Programu „MALUCH”. Przy współudziale środków Programu od 2011 r. powstało ok. 79,8 tys. miejsc opieki. Stanowią one aż 46% miejsc, które powstały w latach 2011–2021. Utworzenie tak dużej liczby miejsc ze środków Programu było możliwe m.in. dzięki jego elastyczności. Na przestrzeni lat był on stale dostosowywany do potrzeb podmiotów prowadzących instytucje opieki

i zamierzających je prowadzić. Jedną z najważniejszych zmian było rozszerzenie katalogu podmiotów, które mogły ubiegać się o dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki o podmioty inne niż gmina. Zwiększany był również budżet Programu. Jednak potrzeby w obszarze opieki nad najmłodszymi dziećmi są nadal znaczące. Stąd też zdecydowano o kolejnej modyfikacji Programu polegającej przede wszystkim na skoncentrowaniu na poziomie kraju różnych źródeł finansowania – środków europejskich, tj. środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności w ramach KPO oraz środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach FERS, a także środków budżetu państwa. Dzięki temu możliwe jest wdrożenie skoordynowanych działań bezpośrednio przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odpowiedzialne za prowadzenie polityki państwa w obszarze opieki nad dziećmi do lat 3. Wdrożenie takiego rozwiązania umożliwi gminom, podmiotom prowadzącym opiekę nad dziećmi do lat 3, lepszą koordynację działań, efektywniejsze gospodarowanie środkami, a także zapewni im liczne ułatwienia administracyjne przy zachowaniu koncentracji na rezultatach, które zakłada się osiągnąć w tym obszarze.

Wprowadzenie takiego rozwiązania było możliwe dzięki zmianom w ustawie, która stanowi realizację przewidzianego w ramach KPO kamienia milowego A59G *Wejście w życie nowelizacji ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 mającej na celu zmianę organizacji systemu finansowania opieki nad dziećmi do lat 3. w celu wdrożenia jednolitego spójnego systemu zarządzania finansowaniem tworzenia i funkcjonowania usług opieki nad dziećmi do lat 3 w ramach reformy A4.2 Reforma na rzecz poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do wysokiej jakości opieki nad dziećmi do lat 3.*

Integralną częścią ww. rozwiązania jest zestaw świadczeń pn. „Aktywny Rodzic”. W skład pakietu „Aktywny Rodzic” wchodzi świadczenia:

- „aktywni rodzice w pracy”;
- „aktywnie w żłobku”;
- „aktywnie w domu”.

Instrumenty „aktywni rodzice w pracy”, „aktywnie w żłobku” oraz „aktywnie w domu” zapewniają rodzicom stabilne dofinansowanie do opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 oraz są finansowane z budżetu państwa. Rodzic sam decyduje na jaką formę opieki nad dziećmi przeznaczy świadczenie „aktywnie w domu” (niania, instytucja opieki, osobista opieka rodzica lub rodziny rodzica). „Aktywnie w domu” przysługuje rodzicom na każde dziecko w rodzinie, od

miesiąca, w którym dziecko kończy 12. miesiąc życia do końca miesiąca, w którym dziecko kończy 35. miesięcy. Świadczenie wypłacane jest w wysokości 500 zł miesięcznie przez 24 miesiące. Natomiast świadczenie „aktywnie w żłobku” służy dofinansowaniu obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna. Dofinansowanie w ramach „aktywnie w żłobku” wynosi maksymalnie 1500 zł miesięcznie na dziecko, ale nie więcej niż wysokość opłaty ponoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w instytucji. Natomiast świadczenie „aktywni rodzice w pracy” skierowane jest do aktywnych zawodowo rodziców dziecka w wieku od 12 do 35 miesiąca życia. Świadczenie to wypłacane jest w wysokości 1500 zł miesięcznie w celu zapewnienia dofinansowania wybranej przez rodzica formy opieki, m.in. niani, z którą to rodzice mogą zawrzeć tzw. „umowę uaktywniającą”.

Świadczenia „aktywnie w domu” oraz „aktywnie w żłobku” zastępują odpowiednio rodzinny kapitał opiekuńczy oraz dofinansowanie obniżenia opłaty za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna jednocześnie rozszerzając uprawnienia beneficjentów tego wsparcia¹⁾.

Należy zatem podkreślić, że świadczenia opisane wyżej wraz z Programem stanowią integralną część jednolitego systemu zarządzania finansowaniem tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3, przy czym celem Programu jest przed wszystkim wsparcie w tworzeniu nowych miejsc opieki i ich funkcjonowaniu w żłobkach, klubach dziecięcych oraz u dziennych opiekunów, a celem ww. instrumentów jest obniżenie opłaty wnoszonej przez rodzica za pobyt dziecka w istniejącej instytucji opieki. Celem Programu jest stworzenie w skali kraju, zwłaszcza na terenach gmin, gdzie nie funkcjonują żadne instytucje opieki, wysokiej jakości, dostępnej terytorialnie i przystępnej cenowo opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, w tym dla dzieci z niepełnosprawnościami i wymagających szczególnej opieki oraz dalsze zbliżanie się do osiągnięcia celów barcelońskich²⁾.

Cel, jakim jest wzrost dostępności miejsc opieki, przyczynia się nie tylko do zwiększenia odsetka dzieci objętych opieką, ale także umożliwia łączenie życia zawodowego z rodzinnym i pozwala na zwiększenie zatrudnienia, zwłaszcza kobiet. Miejsca opieki powstałe dzięki Programowi umożliwią aktywizację zawodową rodziców, którzy dotychczas nie mogli

¹⁾ Omawiane świadczenia zostały wprowadzone ustawą z dnia 15 maja 2024 r. o wspieraniu rodziców w aktywności zawodowej oraz w wychowaniu dziecka - "Aktywny rodzic" (Dz. U. poz. 858) i obowiązują od 01.10.2024 r.

²⁾ Cele barcelońskie przyjęte przez Radę Europejską w 2002 r. zawierają cele dotyczące opieki nad dziećmi – objęcie nią 33% dzieci w wieku poniżej 3 lat.

podjąć pracy ze względu na konieczność sprawowania bezpośredniej opieki nad dziećmi do lat 3, wiążącą się m.in. z brakiem dostępu terytorialnego i finansowego instytucji opieki. Ponadto rozwój instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 pozytywnie wpłynie na wzrost zatrudnienia – w tworzonych instytucjach konieczne będzie zatrudnienie opiekunów i pozostałej kadry.

Przedsięwzięcia te stanowią element aktywnej polityki rodzinnej, na którą wskazuje *Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, jako na jedno z działań sprzyjających zwiększeniu spójności społecznej. Wpisują się również w *Strategię Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030* (cel szczegółowy 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne). Stanowią również element realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn, tj. zasady horyzontalnej dla FERS i KPO.

Osiągnięcie celów będzie monitorowane poprzez sprawdzenie stopnia osiągnięcia następujących wskaźników:

- w ramach KPO wskaźnik – (A61G) *Tworzenie nowych miejsc w placówkach opiekuńczych (żłobki, kluby dziecięce) dla dzieci do 3 roku życia* – 47,5 tys. miejsc utworzonych do 30 czerwca 2026 r.;
- w ramach FERS
 - 1) rezultat 1: 55 077 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 utworzonych w ramach programów resortowych lub rządowych³⁾ (z wyłączeniem miejsc w ramach KPO), (monitorowany poprzez wskaźnik FERS: liczba miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 utworzonych w ramach programów resortowych lub rządowych (z wyłączeniem miejsc w ramach KPO),
 - 2) rezultat 2: 102 577 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 funkcjonujących przez 12 miesięcy (nowoutworzonych zarówno ze środków EFS+ jak i z innych środków, w tym ze środków RRF w ramach KPO), (monitorowany poprzez wskaźnik FERS: liczba funkcjonujących przez 12 miesięcy miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 (nowoutworzonych zarówno ze środków EFS+ jak i z innych środków, w tym ze środków RRF w ramach KPO),

³⁾ Resortowe i rządowe programy skierowane na tworzenie nowych miejsc opieki dla dzieci w wieku do lat 3.

- 3) rezultat 3: 102 577 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 utrzymanych przez kolejne 24 miesiące (monitorowany poprzez wskaźnik FERS: liczba utrzymanych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 przez kolejne 24 miesiące).
- 4) wskaźnik produktu: Liczba objętych wsparciem miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 – 102 577.

2.2. Ogólny opis Programu

Program skierowany jest w pierwszej kolejności do gmin, którym przy jednokrotnym podziale środków na początku okresu programowania, przyznano w ramach algorytmu, będącego załącznikiem do Programu, konkretną pulę środków do wykorzystania na organizację opieki nad dziećmi do lat 3 zgodnie z jej potrzebami (wynikającymi ze statystyk), przy uwzględnieniu celów oraz środków finansowych dostępnych w ramach KPO i FERS. Nie jest wymagany wkład własny. Wymagane współfinansowanie krajowe dla środków FERS będzie pochodzić ze środków budżetu państwa. Dzięki zastosowaniu algorytmu możliwe będzie skierowanie w większym stopniu środków do gmin, w których nie jest dostępna oferta opieki nad dziećmi do lat 3. Alokacja przypadająca na daną gminę jest określona odrębnie dla KPO i FERS. Niewykorzystane przez gminy w trakcie tego podziału środki mogą zostać rozdysponowane wśród jednostek samorządu terytorialnego, instytucji publicznych, osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, przy czym zachowana będzie zawsze zasada pierwszeństwa gmin.

Gminy mogą:

- samodzielnie organizować opiekę lub
- zlecać organizację opieki podmiotom innym niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych na podstawie art. 61 ustawy o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3, z zastosowaniem odpowiednio przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571) lub na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1637), lub
- organizować opiekę w porozumieniu z innymi gminami na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), tj. na podstawie porozumienia międzygminnego.

W przypadku ww. zlecenia organizacji opieki gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji. W przypadku organizacji opieki w porozumieniu z innymi gminami, jedna gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji.

Budżet Programu na tworzenie i funkcjonowanie nowych miejsc opieki, po dokonanej rewizji KPO, wynosi 6 495 930,6 tys. zł (z czego przed rewizją KPO wynosił 5 466 776,4 tys. zł) ze środków europejskich oraz środków krajowych na współfinansowanie w ramach FERS. W Programie źródło dofinansowania stanowią środki:

1. KPO, w wysokości 2 732 608 tys. zł (z czego przed rewizją alokacja KPO wynosiła 1 703 453,8 tys. zł) oraz
2. FERS w wysokości 3 763 322,6 tys. zł, z uwzględnieniem współfinansowania krajowego.

Uzupełniając ostatecznym odbiorcom wsparcia mogą przysługiwać środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/koszty w ramach realizacji zadania finansowanego ze środków KPO.

Ostateczni odbiorcy wsparcia, tworzący ze środków KPO bądź FERS nowe miejsca opieki, są zobowiązani do zapewnienia funkcjonowania tych miejsc przez łącznie 36 miesięcy. Ostateczni odbiorcy wsparcia otrzymają dofinansowanie do funkcjonowania tychże miejsc przez pierwsze 12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące (łącznie przez 36 miesięcy) po utworzeniu, z wyłączeniem sytuacji braku środków FERS na funkcjonowanie dla miejsc opieki utworzonych ze środków KPO w trybie nadkontraktacji. Oznacza to, że ostateczny odbiorca wsparcia tworząc miejsca opieki ze środków Programu, obojętnie czy ze środków KPO, czy ze środków FERS, nie może z własnej inicjatywy zrezygnować ze środków na dofinansowania funkcjonowania utworzonych miejsc. Zgodnie ze wskaźnikami podanymi wyżej, ze środków FERS dofinansowanie do funkcjonowania powinno otrzymać 102 577 miejsc opieki.

Znacznie większy niż dotychczas budżet Programu pozwoli na przekazanie środków większej liczbie ostatecznych odbiorców wsparcia.

Środki finansowe z KPO mogą być przeznaczone na tworzenie miejsc opieki wyłącznie w **żłobkach i klubach dziecięcych**, w tym miejsc dla dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej opieki. W przypadku jednostek samorządu terytorialnego środki mogą być przeznaczone na budowę lub renowację żłobków i klubów dziecięcych (zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego⁴⁾) oraz zakup nieruchomości i infrastruktury (na przykład zakup gruntów i lokalów).

Podmioty inne niż jednostki samorządu terytorialnego mogą przeznaczyć środki wyłącznie na adaptację, tj. dostosowanie budynków lub pomieszczeń do potrzeb dzieci (w tym z niepełnosprawnością), w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni itp., w celu utworzenia żłobka lub klubu dziecięcego.

Ze środków FERS może być dofinansowane tworzenie miejsc opieki w **żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów**, w tym miejsc dla dzieci z niepełnosprawnością lub wymagających szczególnej opieki. Zarówno w przypadku jednostek samorządu terytorialnego i podmiotów innych niż jednostki samorządu terytorialnego środki można przeznaczyć na:

- a) utworzenie miejsca opieki w ramach istniejącej instytucji opieki lub w nowoutworzonej instytucji opieki, na które podmiot nie otrzymał wsparcia ze środków KPO;
- b) dofinansowanie kosztów funkcjonowania przez 36 miesięcy (najpierw przez 12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące) wszystkich miejsc opieki nowoutworzonych zarówno ze środków FERS i ze środków KPO.

Pełny katalog zadań finansowanych ze środków KPO i FERS znajduje się w rozdziale 4 Programu.

Nowoutworzone miejsca opieki muszą spełniać wymogi wynikające z ustawy o opiece nad dziećmi do lat 3 określone dla następujących instytucjonalnych form opieki:

- a) żłobek i klub dziecięcy;
- b) dzienny opiekun.

⁴⁾ Uniwersalne projektowanie, o którym mowa w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz.U. z 2012 r. poz. 1169 oraz z 2018 r. poz. 1217), tj. projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania.

Dofinansowanie udzielane w ramach Programu nie stanowi pomocy publicznej.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach inwestycji A4.2.1. *Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce) w ramach MALUCH+* będą zgodne z zasadą horyzontalną KPO dot. niewyrządzania znaczącej szkody środowisku (DNSH – *do no significant harm*). Przedsięwzięcia wpisują się również w zasadę długotrwałego wpływu przedsięwzięcia na wydajność i odporność gospodarki polskiej oraz – w zakresie KPO – są realizowane zgodnie z rozporządzeniem RRF.

Zapisy zawarte w całym Programie zapewniają realizację wszystkich właściwych dla inwestycji A4.2.1 zasad i kryteriów horyzontalnych określonych dla KPO.

Wskutek nierozdysponowania pełnej puli środków alokowanych na Program dnia 6 lipca 2023 r. na podstawie pkt. 5.2.7. Minister ogłosił nabór ciągły wniosków o dofinansowanie. Nabór był realizowany w podziale na tury, których harmonogram jest załącznikiem nr 2 do Programu, i został zakończony 31 grudnia 2024 r. Zasady regulujące nabór ciągły zostały zawarte w pkt 5.2.7.a.

W wyniku rewizji KPO podwyższeniu uległa wysokość dofinansowania na tworzenie miejsc opieki dla jst do 57 528 zł bez VAT na jedno tworzone miejsce. Jst, którym przyznano w ramach rozstrzygnięć naborów ogłaszanych od 19 stycznia 2023 r. dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki ze środków KPO w oparciu o kwotę dofinansowania wynoszącą 35 862 zł bez VAT, mogły ubiegać się o zwiększenie środków do 57 528 zł bez VAT na jedno miejsce, zgodnie z zasadami określonymi w rozdziale 9.

W ramach przeglądu śródkresowego FERS decyzją wykonawczą nr C(2025) 3635 z dnia 2 czerwca 2025 r.⁵⁾ w FERS zostały zatwierdzone modyfikacje usprawniające realizację Programu:

1. wyodrębniono dodatkowy wskaźnik rezultatu, tj. 55 077 miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 utworzonych w ramach programów resortowych lub rządowych (z wyłączeniem miejsc w ramach KPO),

⁵⁾ DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI z dnia 02.06.2025 r. zmieniająca decyzję wykonawczą C(2022) 9106 zatwierdzającą program „Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027” do wsparcia z Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w ramach celu „Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu” w Polsce.

2. obniżony został minimalny wymagany poziom wskaźnika obsadzenia miejsc opieki z 80% na 75%,
3. uniezależniono od siebie wskaźniki rezultatu, czyli:
 - w przypadku braku osiągnięcia wskaźnika obsadzenia miejsc opieki w ramach 12 miesięcy nie będzie dokonywana korekta liczby miejsc utworzonych w ramach wskaźników dotyczących tworzenia, a dodatkowo nie wpływa to na obniżenie liczby miejsc opieki mogących otrzymać dofinansowanie przez kolejne 24 miesiące, jeżeli wskaźnik obsadzenia miejsc w okresie 12 miesięcy nie został osiągnięty,
 - w ramach okresu 24 miesięcy funkcjonowania w przypadku braku osiągnięcia wskaźnika obsadzenia miejsc opieki nie będzie dokonywana korekta liczby utworzonych miejsc opieki oraz liczba miejsc, które ukończyły funkcjonowanie przez 12 miesięcy,
4. w przypadku miejsc opieki utworzonych na terenie gmin będących tzw. „białymi plamami” w przypadku środków na funkcjonowanie wyłączony zostaje obowiązek obsadzenia miejsc opieki na minimalnym wymaganym poziomie 75%, bez względu na to jaki podmiot i kiedy w okresie trwania Programu utworzył miejsca opieki na terenie danej gminy. Wykaz tych gmin znajduje się w załączniku nr 1, tj. algorytmie podziału środków, gdzie w danych dotyczących liczby miejsc opieki według stanu na dzień 31.12.2021 r. wskazano „0”.

Powyższe zasady dotyczące wymogów w zakresie obsadzenia miejsc opieki (lub jego braku) **stosuje się do wszystkich podmiotów otrzymujących wsparcie w ramach programu Aktywny Maluch (a wcześniej Maluch+) od dnia ogłoszenia Programu, tj. od 19 stycznia 2023 r.**

Wskutek wprowadzonych ww. zmian decyzją KE (patrz przypis 5) oraz w związku z odpowiednimi wytycznymi do realizacji KPO i FERS, wojewoda informuje wszystkich OOW o zmianach w zakresie realizacji postanowień umowy bez zbędnej zwłoki od dnia ogłoszenia zmiany do Programu z dnia 4 sierpnia 2025 r. Odbywa się to w formie jednostronnego pisemnego poinformowania o zmianach warunków umowy za pośrednictwem określonego przez wojewodę środka komunikacji bezpośredniej z OOW. W następstwie czego OOW jest zobowiązany do wykonywania zadań przewidzianych w umowie i zobowiązań z niej

wynikających zgodnie z treścią Programu, uwzględniając opublikowane zmiany, a wprowadzenie ww. modyfikacji nie wymaga zmian w umowach w postaci aneksów do umowy.

Dodatkowo, w rozdziale 10 Programu, uregulowano zasady przeprowadzenia kolejnego naboru wniosków o dofinansowanie, który rozpocznie się 4 sierpnia 2025 r.

3. Adresaci

3.1. Adresatami Programu mogą być:

a) jst, w których istnieje potrzeba rozwoju instytucji opieki dla dzieci do lat 3, ze względu na niezaspokojone potrzeby społeczności lokalnych,

b) podmioty inne niż jst, tj.:

— osoby fizyczne, w tym pracodawcy oraz podmioty współpracujące z pracodawcami,

— osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej,

w tym uczelnie i współpracujące z nimi podmioty oraz pracodawcy i współpracujące z nimi podmioty,

— instytucje publiczne oraz współpracujące z nimi podmioty,

prowadzące lub zamierzające prowadzić w latach 2022–2029 instytucje opieki dla dzieci w wieku do lat 3, którzy nie są wykluczeni z dofinansowania na podstawie art. 207 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.).

Program jest w pierwszej kolejności adresowany do gmin. Środki na początku okresu programowania w ramach pierwszego naboru będą rozdysponowane wśród gmin według algorytmu. Alokacja przypadająca na daną gminę jest określana odrębnie dla KPO i FERS. Jeżeli pozostaną nierozdysponowane środki, zostaną udostępnione jst i podmiotom innym niż jst, przy czym pierwszeństwo pozyskania środków będą mieć gminy.

- 3.1.1. Gminy mogą samodzielnie organizować miejsca opieki lub zlecać organizację miejsc opieki podmiotom innym niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych na podstawie art. 61 ustawy, z zastosowaniem odpowiednio przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 571) lub na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1637), tj. w ramach formuły partnerstwa publiczno-prywatnego lub mogą organizować opiekę w porozumieniu z innymi gminami na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.), tj. na podstawie porozumienia międzygminnego. W przypadku gdy gmina zdecyduje się na zlecenie usług opieki podmiotom innym niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych, miejsca będą pozostawały pod nadzorem gminy i będą dostępne dla rodziców na takich warunkach (zasady rekrutacji i wysokość opłat rodziców), jak gdyby miejsca te były tworzone przez gminy. W przypadku ww. zlecenia organizacji opieki gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, tj. podmiotem prowadzącym instytucję opieki, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji. W przypadku organizacji opieki w porozumieniu z innymi gminami, jedna gmina zawsze będzie ostatecznym odbiorcą wsparcia, zobowiązanym do zapewnienia realizacji wsparcia zgodnie z wymogami Programu, rozliczenia zadania i zapewnienia trwałego nadzoru w okresie jego realizacji.
- 3.1.2. Za współpracujące z uczelniami podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić instytucje opieki nad małymi dziećmi na podstawie ustawy uznaje się podmioty, które mają zawartą umowę (porozumienie) z uczelnią w sprawie prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi studentów, doktorantów oraz osób zatrudnionych przez uczelnię lub osób wykonujących zadania na rzecz uczelni na podstawie umów cywilnoprawnych. Umowa taka powinna określać rodzaj instytucji opieki, jej lokalizację, liczbę dzieci (studentów, doktorantów oraz osób zatrudnionych przez uczelnię lub osób wykonujących zadania na rzecz uczelni na podstawie umów cywilnoprawnych) objętych opieką oraz okres obowiązywania nie krótszy niż

minimalny okres funkcjonowania miejsc dofinansowanych z Programu, określony w pkt 4.3.1., 8.3. i 8.3.1.

- 3.1.3. Za współpracujące z pracodawcami podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić instytucje opieki nad małymi dziećmi na podstawie ustawy uznaje się podmioty, które mają zawartą umowę (porozumienie) z pracodawcą w sprawie prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi pracowników lub osób wykonujących zadania na rzecz pracodawcy na podstawie umów cywilnoprawnych. Umowa taka powinna określać rodzaj instytucji opieki, jej lokalizację, liczbę dzieci (pracowników oraz osób wykonujących zadania na rzecz pracodawcy na podstawie umów cywilnoprawnych) objętych opieką oraz okres obowiązywania nie krótszy niż minimalny okres funkcjonowania miejsc dofinansowanych z Programu, określony w pkt 4.3.1., 8.3. i 8.3.1.
- 3.1.4. Za współpracujące z instytucjami publicznymi podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić instytucje opieki nad małymi dziećmi na podstawie ustawy uznaje się podmioty, które mają zawartą umowę (porozumienie) z instytucją publiczną w sprawie prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi pracowników lub osób wykonujących zadania na rzecz instytucji publicznych na podstawie umów cywilnoprawnych i/lub nad innymi dziećmi niż dzieci pracowników zatrudnionych w tych instytucjach, jeżeli w żłobku lub klubie dziecięcym są wolne miejsca. Umowa taka powinna określać rodzaj instytucji opieki, jej lokalizację, liczbę dzieci (pracowników oraz osób wykonujących zadania na rzecz instytucji publicznych na podstawie umów cywilnoprawnych i/lub innych dzieci niż dzieci pracowników zatrudnionych w tych instytucjach) objętych opieką oraz okres obowiązywania nie krótszy niż minimalny okres funkcjonowania miejsc dofinansowanych z Programu, określony w pkt 4.3.1., 8.3. i 8.3.1.
- 3.1.5. Z instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 będą mogły korzystać dzieci, w tym dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagające szczególnej opieki, do ukończenia roku szkolnego, w którym dziecko ukończy 3 rok życia lub dłużej – zgodnie z art. 2 ust. 3 i 4 ustawy oraz art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 167).

3.1.6. Dzieci z niepełnosprawnościami lub wymagające szczególnej opieki to dzieci, które posiadają orzeczenie o niepełnosprawności⁶⁾ lub zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu lub nieuleczalnej chorobie, które powstały w okresie prenatalnym lub w czasie porodu⁷⁾ lub zostały zakwalifikowane przez podmiot prowadzący instytucję opieki na podstawie zaświadczenia od lekarza specjalisty zawierającego wskazanie do objęcia szczególną opieką jako dzieci wymagające szczególnej opieki.

4. Przeznaczenie dofinansowania

4.1. **Środki finansowe z KPO** mogą zostać przeznaczone dla jst i dla podmiotów innych niż jst na utworzenie nowych miejsc opieki w ramach istniejącej instytucji opieki lub w nowoutworzonej instytucji opieki. Nowe miejsca opieki mogą powstawać w dwóch formach instytucji opieki – żłobkach i klubach dziecięcych.

4.1.1. Wydatki na tworzenie nowych miejsc przez **jednostki samorządu terytorialnego** w ramach KPO mogą dotyczyć następujących wydatków:

- a) zakup nieruchomości, rozumiany jako zakup gruntu lub budynku lub lokalu,
- b) budowa żłobków lub klubów dziecięcych, zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. wykonywanie obiektu budowlanego w określonym miejscu, a także odbudowa, rozbudowa, nadbudowa obiektu budowlanego,
- c) adaptacja zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. dostosowanie budynków lub pomieszczeń do potrzeb dzieci (w tym z niepełnosprawnością), w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni itp., w celu utworzenia żłobka lub klubu dziecięcego.

⁶⁾ Zob. art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 44).

⁷⁾ Zob. art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1923) – ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, o których mowa w ust. 2 pkt 2 - 4, stwierdza w zaświadczeniu lekarz ubezpieczenia zdrowotnego, w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146), posiadający specjalizację II stopnia lub tytuł specjalisty w dziedzinie: położnictwa i ginekologii, perinatologii, neonatologii, neurologii dziecięcej, kardiologii dziecięcej lub chirurgii dziecięcej.

Uzupełniając w stosunku do wydatków wskazanych w lit. a – c finansowaniu mogą podlegać działania polegające na:

- rozbiórce obiektu budowlanego,
- montażu, tj. rodzaju robót budowlanych polegających na wytworzeniu obiektu z gotowych, połączonych (montowanych) w jedną funkcjonalną całość elementów, np. montaż instalacji centralnego ogrzewania budynku,
- zakupie i montażu wyposażenia (w tym m.in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, wyposażenie kuchenne, zabawki),
- zakupie – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wyposażeniu i montażu placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem,
- dostosowaniu otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia i znajdującego się na terenie nieruchomości, do której ostateczny odbiorca wsparcia posiada tytuł prawny, w tym m.in. utworzenie altany śmietnikowej, chodnika, ogrodzenia, zieleni,
- promocji i informacji o realizowanym zadaniu dofinansowanym ze środków KPO wynikające ze Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

4.1.2. Koszty tworzenia nowych miejsc opieki przez **podmioty inne niż jst w ramach KPO** mogą dotyczyć następujących kosztów:

- a) adaptacja zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. dostosowanie budynków lub pomieszczeń do potrzeb dzieci (w tym z niepełnosprawnością), w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa

przeciwpozarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni itp., w celu utworzenia żłobka lub klubu dziecięcego.

Uzupełniająco w stosunku do kosztów wskazanych w lit. a finansowaniu mogą podlegać działania polegające na:

- zakupie i montażu wyposażenia (w tym m.in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, wyposażenie kuchenne, zabawki),
- zakupie – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wyposażenia i montażu placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem,
- dostosowaniu otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia i znajdującego się na terenie nieruchomości, do której ostateczny odbiorca wsparcia posiada tytuł prawny, w tym m.in. utworzenie altany śmietnikowej, chodnika, ogrodzenia, zieleni,
- promocji i informacji o realizowanym zadaniu dofinansowanym ze środków KPO wynikające ze Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

4.1.3. Środki z KPO mogą zostać przeznaczone na tworzenie nowych miejsc opieki, pod warunkiem, że na te miejsca nie zostały przeznaczone środki na tworzenie z FERS.

4.2. **Środki finansowe z FERS** mogą zostać przeznaczone dla jst i podmiotów innych niż jst na utworzenie nowych miejsc opieki w ramach istniejącej instytucji opieki lub w nowoutworzonej instytucji opieki, tj. w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna.

4.2.1. Koszty (w przypadku jst – wydatki) na tworzenie nowych miejsc opieki mogą dotyczyć następujących kosztów:

- a) adaptacji zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania, tj. dostosowania budynków lub pomieszczeń do potrzeb dzieci (w tym z niepełnosprawnością), w tym do wymogów budowlanych, sanitarno-higienicznych, bezpieczeństwa przeciwpożarowego, organizacja kuchni, stołówek, szatni itp., w celu utworzenia żłobka lub klubu dziecięcego lub dziennego opiekuna,
- b) zakupu i montażu wyposażenia (w tym m. in. meble, wyposażenie wypoczynkowe, wyposażenie sanitarne, wyposażenie kuchenne, zabawki).

Uzupełniająco w stosunku do kosztów wskazanych w lit. a i b, finansowaniu mogą podlegać działania polegające na:

- zakupie – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
- wyposażeniu i montażu placu zabaw wraz z bezpieczną nawierzchnią i ogrodzeniem,
- dostosowaniu otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia i znajdującego się na terenie nieruchomości, do której ostateczny odbiorca wsparcia posiada tytuł prawny, w tym m.in. utworzenie altany śmietnikowej, chodnika, ogrodzenia, zieleni,
- promocji i informacji o realizowanym zadaniu dofinansowanym ze środków FERS, o których mowa w pkt. 11.3.3. Programu.

4.2.2. Środki z FERS mogą zostać przeznaczone na tworzenie nowych miejsc opieki, pod warunkiem, że na te miejsca nie zostały przeznaczone środki na tworzenie z KPO.

4.3. **Środki z FERS** mogą zostać przeznaczone dla jst i podmiotów innych niż jst na zapewnienie funkcjonowania przez łącznie 36 miesięcy (w pierwszym okresie 12

miesiący, a następnie przez kolejne 24 miesiące) miejsc opieki utworzonych w ramach Programu ze środków KPO lub FERS.

Koszty (w przypadku jst – wydatki) na zapewnienie funkcjonowania miejsc opieki mogą dotyczyć kosztów związanych z funkcjonowaniem miejsc, w szczególności:

- a) wynagrodzenia całego personelu instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 niezbędnego do obsługi utworzonych ze środków KPO lub FERS miejsc opieki, w tym wynagrodzenia personelu specjalizującego się w pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami i wymagającymi szczególnej opieki,
- b) dostaw mediów (m.in. opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za usługi telefoniczne i internetowe),
- c) czynszu, najmu, opłat administracyjnych dotyczących lokalu (m.in. wywóz śmieci), w którym sprawowana jest opieka,
- d) kosztów związanych z utrzymaniem czystości w instytucji opieki,
- e) zakup środków higienicznych,
- f) zakup – stanowiących wyposażenie instytucji opieki – pomocy do prowadzenia zajęć opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych, specjalistycznego sprzętu oraz narzędzi do rozpoznawania potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci, wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii dzieci ze specjalnymi potrzebami, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

4.3.1. Każdy ostateczny odbiorca wsparcia objęty dofinansowaniem z Programu w zakresie tworzenia miejsc opieki jest zobowiązany do zapewnienia, po dokonaniu wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonaniu zmiany ww. wpisu, funkcjonowania miejsc opieki nad dziećmi, przez okres 36 miesięcy, który będzie podzielony na dwa okresy: pierwsze 12 miesięcy oraz kolejne 24 miesiące. Ostateczny odbiorca wsparcia, po dokonaniu wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub

wykazu dziennych opiekunów bądź dokonaniu zmiany ww. wpisu, posiada dodatkowo do 3 miesięcy na obsadzenie miejsc opieki. Oznacza to, że ostateczny odbiorca wsparcia będzie zobowiązany do zapewnienia obsadzenia miejsc maksymalnie do 3 miesięcy od dnia dokonania wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonania zmiany ww. wpisu, niezależnie od daty zawarcia umowy w sprawie przekazania dofinansowania na realizację zadania tworzenia miejsc opieki. Okresu do 3 miesięcy na obsadzenie miejsc opieki nie wlicza się do okresu pierwszych 12 miesięcy zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki, przy czym można z niego korzystać pod warunkiem, że ww. okres oraz okres na realizację zapewnienia funkcjonowania miejsc opieki przez 36 miesięcy nie przekroczy terminu 31 grudnia 2029 r. Poprzez miejsca obsadzone rozumie się miejsca, na które zapisano dziecko, tj. podmiot prowadzący instytucję opieki zawarł umowę z rodzicem/opiekunem lub w przypadku gdy zgodnie z procedurami obowiązującymi w instytucji opieki prowadzonej przez jst umowy nie są zawierane, dziecko zostało zapisane do instytucji opieki prowadzonej przez jst zgodnie z procedurami w niej obowiązującymi.

W pierwszym okresie trwającym 12 miesięcy ostateczny odbiorca wsparcia zobowiązany jest do zapewnienia obsadzenia miejsc opieki na poziomie co najmniej 75% (średnia z 12 miesięcy na podstawie danych z Rejestru Żłobków ⁸⁾), przy czym wskaźnik zajętych miejsc w placówce na poziomie nie niższym niż 75% nie dotyczy miejsc utworzonych w ramach Programu i funkcjonujących w gminach będących tzw. „białymi plamami”. Obsadzenie miejsc opieki funkcjonujących przez 12 miesięcy będzie spełnione dla danej instytucji opieki, jeżeli w ciągu 12 miesięcy wskaźnik obsadzonych miejsc w instytucji opieki (iloraz miejsc zajętych przez dzieci, czyli miejsc, na które zapisano dzieci, i miejsc utworzonych ze środków KPO i FERS) nie będzie niższy niż 75%. Wskaźnik nie będzie więc liczony indywidualnie dla każdego miejsca, ale zbiorczo dla odpowiednio danej instytucji opieki bądź miejsc

⁸⁾ Jeśli podmiot rozpocznie funkcjonowanie w trakcie trwania miesiąca, ale będzie świadczył opiekę do 10 godzin dziennie oraz w żaden inny sposób nie ograniczy uprawnień rodzica w dostępie do usługi opiekuńczej, wówczas taki miesiąc traktuje się jako pełny miesięczny okres funkcjonowania.

opieki utworzonych w ramach Programu. W przypadku nieosiągnięcia poziomu 75% obsadzenia miejsc w instytucji opieki liczonego w okresie funkcjonowania przez 12 miesięcy, środki na funkcjonowanie miejsc opieki w okresie 12 miesięcy dla danej instytucji opieki podlegają zwrotowi proporcjonalnie do niewykonania wskaźnika, chyba że realizacja wskaźnika zajętych miejsc w instytucjach opieki na niższym poziomie będzie wynikała z wystąpienia siły wyższej⁹⁾.

Przykład:

Jeżeli dla 20 utworzonych miejsc w instytucji opieki wskaźnik zajętych miejsc wyniesie 72% zamiast wymaganych 75%, kwalifikowalne będzie $72/75$ (tj. 0,96) z 20 miejsc (tj. 19,2), czyli 19 miejsc¹⁰⁾. Tym samym 1 miejsce w tej instytucji opieki nie będzie mogło zostać uwzględnione we wskaźniku rezultatu 2 oraz w stosunku do 1 miejsca należało będzie dokonać zwrotu środków na funkcjonowanie w okresie 12 miesięcy (*ergo* 19 miejsc opieki jest kwalifikowalnych i nie dochodzi się za nie zwrotu środków).

- 4.3.2. W drugim okresie trwającym 24 miesiące ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do zapewnienia obsadzenia miejsc opieki utworzonych w ramach Programu niezależnie od spełnienia wskaźnika zajętych miejsc w okresie wskazanym w pkt 4.3.2., na poziomie co najmniej 75% (średnia z 24 miesięcy na podstawie danych z Rejestru Żłobków), przy czym wskaźnik zajętych miejsc w placówce na poziomie nie niższym niż 75% nie dotyczy miejsc utworzonych w ramach Programu i funkcjonujących w gminach będących tzw. „białymi plamami”. Obsadzenie miejsc będzie spełnione dla danej instytucji opieki, jeżeli w ciągu 24 miesięcy wskaźnik obsadzonych miejsc w instytucji opieki (iloraz miejsc zajętych przez dzieci, czyli miejsc, na które zapisano dzieci, i miejsc utworzonych ze środków KPO i FERS) nie będzie niższy niż 75%. Wskaźnik nie będzie więc liczony

⁹⁾ Pojęcie siły wyższej będzie miało zastosowanie w przypadku zaistnienia nadzwyczajnych i nieprzewidywalnych okoliczności, niezależnych od podmiotu powołującego się na nie, których skutków nie można było uniknąć pomimo zachowania należytej staranności i ostrożności.

¹⁰⁾ W przypadku, gdy wynikiem wyliczeń nie będzie liczba całkowita miejsc opieki stosuje się zaokrąglenia matematyczne tzn.:

1. Jeśli cyfra po przecinku jest mniejsza od 5, wówczas dokonuje się zaokrąglenia z niedomiarem.
2. Jeśli cyfra po przecinku jest większa od bądź równa 5, wówczas dokonuje się zaokrąglenia z nadmiarem.

indywidualnie dla każdego miejsca, ale zbiorczo dla odpowiednio danej instytucji opieki bądź miejsc opieki utworzonych w ramach Programu. W przypadku nieosiągnięcia poziomu 75% obsadzenia miejsc w instytucji opieki liczonego średnio w okresie 24 miesięcy, środki na funkcjonowanie miejsc opieki w okresie 24 miesięcy dla danej instytucji opieki będą podlegały zwrotowi proporcjonalnie do niewykonania wskaźnika, chyba że realizacja wskaźnika zajętych miejsc w instytucjach opieki na niższym poziomie będzie wynikała z wystąpienia siły wyższej (patrz przypis 9).

Przykład:

Jeżeli dla 20 utworzonych miejsc w instytucji opieki wskaźnik zajętych miejsc wyniesie 72% zamiast wymaganych 75%, kwalifikowalne będzie 72/75 (tj. 0,96) z 20 miejsc (tj. 19,2), czyli 19 miejsc¹¹; tym samym 1 miejsce w tej instytucji opieki nie będzie mogło zostać uwzględnione w tym wskaźniku rezultatu nr 3 oraz w stosunku do 1 miejsca będzie należało dokonać zwrotu środków na funkcjonowanie w okresie 24 miesięcy (*ergo* 19 miejsc opieki jest kwalifikowanych i nie dochodzi się za nie zwrotu środków).

4.3.3. Dofinansowanie do funkcjonowania miejsc opieki w przypadku jst przeznaczone jest na pokrycie kosztów funkcjonowania miejsc.

- Dofinansowanie do funkcjonowania miejsc opieki w przypadku podmiotów innych niż jst przeznaczone jest na pokrycie kosztów funkcjonowania miejsc i może być przyznane pod warunkiem obniżenia miesięcznej opłaty rodziców za pobyt dziecka w instytucji opieki o kwotę miesięcznego dofinansowania.

4.3.3.1. Dofinansowanie na utworzone w ramach Programu miejsca opieki nieobsadzone powyżej minimalnego wymaganego progu 75% (tj. 75,01%-100%) będzie przyznane, jeśli:

- podmiot zapewni dostępność usługi opiekuńczej poprzez gotowość do przyjęcia dzieci (na przykład placówka pozostaje czynna, w instytucji opieki

¹¹) Patrz przypis 10.

jest zatrudniony personel, prowadzona jest rekrutacja na nieobsadzone miejsca, w tym według obniżonej opłaty) oraz

- spełni pozostałe warunki kwalifikowalności przewidziane Programem dla okresu funkcjonowania (na przykład wymóg obniżenia opłaty rodzica będzie spełniony przez prowadzenie rekrutacji według obniżonej opłaty – o ile dotyczy).

4.3.4. Miesięczna kwota dofinansowania, przysługuje w pełnej wysokości, niezależnie od czasu obecności dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub pod opieką dziennego opiekuna z zastrzeżeniem, że decyzja o czasie przebywania dziecka w instytucji opieki jest decyzją rodzica, a żłobek i klub dziecięcy oferuje opiekę w wymiarze do 10 godzin dziennie¹²⁾. Jeżeli w miesiącu na miejsce opieki przypada więcej niż jedno dziecko (np. instytucja opieki funkcjonuje w trybie zmianowym lub w trakcie miesiąca jedno dziecko zostało wypisane z instytucji opieki oraz na to miejsce zostało przyjęte drugie dziecko), to miesięczne dofinansowanie z FERS jest dzielone proporcjonalnie na dzieci w przypadku podmiotów innych niż jst. Miesięczna kwota dofinansowania nie może być jednak wyższa od miesięcznego kosztu funkcjonowania miejsca w przypadku instytucji opieki prowadzonych przez jst oraz od ponoszonej miesięcznie przez rodzica opłaty za pobyt (do opłaty za pobyt nie wlicza się opłaty za wyżywienie) po uwzględnieniu ulg w przypadku podmiotów innych niż jst, przy czym przez ulgi rozumie się ulgi wprowadzane przez podmiot prowadzący instytucję opieki i dotacje z budżetu gminy. Do ulg nie zalicza się dofinansowania w ramach świadczenia „aktywnie w żłobku”.

4.3.4.1. W przypadku, gdy miejsca opieki utworzone przez podmioty inne niż jst są w pełni dofinansowane w zakresie funkcjonowania ze środków publicznych innych niż FERS, tak że rodzic nie ponosi opłaty za pobyt dziecka w instytucji opieki, wówczas dofinansowanie z FERS nie przysługuje (z tytułu zakazu podwójnego finansowania), jednakże miejsca opieki zostaną uznane za spełniające wymogi kwalifikowalności w okresie funkcjonowania i konsekwentnie będą mogły być uwzględnione we

¹²⁾ Patrz przypis 8.

wskaźniku obsadzenia miejsc opieki, pomimo braku realnego dofinansowania z FERS, jeśli spełnią wszystkie wymogi kwalifikowalności określone w Programie.

4.3.5. W przypadku podmiotów innych niż jst uzyskanie dofinansowania do funkcjonowania miejsc jest możliwe pod warunkiem, że miesięczna opłata rodziców za pobyt dziecka na miejscu utworzonym przy udziale środków z KPO lub FERS nie przekroczy przez 36 miesięcy (przez 12 miesięcy, a następnie przez 24 miesiące) 120% średniej miesięcznej opłaty podstawowej za pobyt pobieranej w miastach wojewódzkich przez podmioty inne niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych. Limit miesięcznej opłaty jest ustalany dla całego kraju, w oparciu o dane z Rejestru Żłobków na podstawie informacji o podstawowej opłacie miesięcznej za pobyt w instytucji prowadzonej przez podmioty inne niż jst z wyłączeniem instytucji publicznych. Opłata podstawowa za pobyt to wartość, do której nie wlicza się opłaty za wyżywienie i ulg wprowadzanych przez podmiot prowadzący oraz dotacji gminy czy też dofinansowania do funkcjonowania miejsc z FERS przeznaczanego na obniżenie opłat rodziców oraz innego dofinansowania ze środków publicznych. Limit miesięcznej opłaty w pierwszym półroczu 2023 r. wynosi 1368 zł. Aktualizacja limitu opłaty będzie publikowana na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029 nie rzadziej niż co pół roku od ogłoszenia Programu, nie później niż do końca maja/listopada każdego roku. Po publikacji na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej komunikatu dotyczącego ww. limitu opłaty, wojewoda cyklicznie dokonuje weryfikacji podstawowej dla wszystkich dzieci zapisanych na miejsca utworzone w Programie miesięcznej opłaty za pobyt w instytucjach opieki. Przekroczenie ustalonej przez Ministra wysokości opłaty stanowi naruszenie warunków realizacji Programu i może oznaczać konieczność zwrotu całości lub części środków przez ostatecznego odbiorcę. Ewentualna kwota zwrotu jest ustalana przez wojewodę indywidualnie w zależności od wagi i charakteru naruszenia.

4.3.6. W przypadku uzyskania dofinansowania na tworzenie miejsc opieki u dziennego opiekuna, ostateczny odbiorca zobowiązany jest wprowadzić rozwiązania niedyskryminujące dzieci, o których mowa w art. 38 ustawy, w szczególności nie

może odmówić przyjęcia na wolne miejsce takich dzieci. W przypadku, gdy przyjęcie takiego dziecka powodowałoby przekroczenie limitów, o których mowa w art. 38, ostateczny odbiorca wsparcia zobowiązany jest samodzielnie lub w porozumieniu z jst zapewnić inne miejsce opieki takiemu dziecku, w zgodzie z art. 38 ustawy, przy czym w takim przypadku dofinansowanie do funkcjonowania miejsca opieki dla takiego dziecka może przejść wówczas do innej instytucji, która zapewni temu dziecku opiekę.

4.3.7. W przypadku miejsc opieki, dla których zwrócone zostały środki za tworzenie i funkcjonowanie wskutek rozliczenia okresu 12 miesięcy według zasad obowiązujących w brzmieniu sprzed zmiany z dnia 4 sierpnia 2025 roku:

- w przypadku podmiotu, który osiągnął wskaźnik w przedziale 75%–80%, wojewoda dokonuje ponownego rozliczenia i przekazuje podmiotowi środki w należnej wysokości wynikającej z tego rozliczenia;
- w przypadku podmiotu prowadzącego instytucję opieki na terenie gminy znajdującej się w załączniku nr 1 (tj. algorytmie podziału środków, gdzie w danych dotyczących liczby miejsc opieki według stanu na dzień 31.12.2021 r. wskazano 0), bez względu na poziom wskaźnika, wojewoda dokonuje ponownego rozliczenia i przekazuje podmiotowi środki w należnej wysokości wynikającej z tego rozliczenia. Ww. proces ponownego rozliczenia zostaje dokonany bez zbędnej zwłoki.

5. Finansowanie

5.1. Środki na dofinansowanie działań w ramach Programu i wysokość wnioskowanego dofinansowania

Budżet programu wynosi 6 495 930,6 tys. zł (przed rewizją KPO wynosił 5 466 776,4 tys. zł) ze środków europejskich oraz środków krajowych na współfinansowanie w ramach FERS. Ze środków KPO Program finansowany jest w kwocie w wysokości 2 732 608 tys. zł (przed rewizją KPO było to 1 703 453,8 tys. zł). Uzupełniając do tej kwoty ostatecznym odbiorcom mogą przysługiwać środki na finansowanie podatku VAT przypadającego na wydatki/koszty w ramach realizacji zadania finansowanego z KPO. Natomiast ze środków FERS Program

finansowany jest w kwocie 3 763 322,6 tys. zł, z uwzględnieniem współfinansowania krajowego.

5.1.1. Środki KPO i FERS mogą pokryć do 100% wartości kosztów realizacji zadania polegającego na tworzeniu nowych miejsc opieki. **Nie jest wymagany wkład własny.**

5.1.2. Wysokość dofinansowania z KPO na tworzenie miejsc dla jst wynosi 57 528 zł bez VAT (przed rewizją KPO było to 35 862 zł bez VAT) na 1 nowo tworzone miejsce w żłobku lub klubie dziecięcym. Wysokość dofinansowania może zostać zwiększona o wartość podatku VAT, z wyjątkiem przypadków, gdy podmiot posiada prawną możliwość odzyskania tego podatku.

5.1.3. Wysokość dofinansowania z KPO na tworzenie miejsc dla podmiotów innych niż jst wynosi 12 410 zł z VAT na 1 nowotworzone miejsce w żłobku lub klubie dziecięcym. Dofinansowanie nie będzie uwzględniać wartości podatku VAT, jeśli podmiot posiada prawną możliwość odzyskania tego podatku.

5.1.4. Wysokość dofinansowania z FERS na tworzenie miejsc dla jst i podmiotów innych niż jst wynosi 12 410 zł z VAT na nowotworzone miejsce w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna.

5.1.5. Kwota dofinansowania funkcjonowania nowoutworzonego miejsca opieki w żłobku, klubie dziecięcym i u dziennego opiekuna wynosi miesięcznie do ok. 837 zł, przy czym w okresie:

- a) funkcjonowania przez 12 miesięcy wynosi do ok. 10 044 zł, a następnie
- b) przez kolejne 24 miesiące wynosi do ok. 20 088 zł.

5.2. Podział środków przez Ministra

5.2.1. Podział środków jest dokonywany w trzech etapach. Na każdym z trzech etapów przydzielane są środki na tworzenie nowych miejsc opieki i na dofinansowanie ich funkcjonowania przez łącznie 36 miesięcy (12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące). Wnioskodawca składa jeden wniosek w stosunku do wszystkich

tworzonych miejsc opieki w ramach jednego województwa, obejmujący środki z KPO i FERS. Wnioski, w stosunku do których dokonuje się podziału środków w trzech etapach określonych w pkt. 5.2.2. – 5.2.4., składane są w ramach jednego naboru.

5.2.2. W pierwszej kolejności podział środków z KPO i FERS odbywa się wśród gmin według algorytmu, który uwzględnia następujące dane:

- udział dzieci do lat 3 nieobjętych opieką w danej gminie w ogólnej liczbie dzieci nieobjętych opieką w kraju (dane dot. liczby dzieci na koniec 2021 r.) oraz
- dochód jst *per capita* (dane na koniec 2021 r.).

Alokacja przypadająca na gminę jest proporcjonalna do udziału dzieci nieobjętych opieką w gminie, wyliczonej na podstawie danych z Rejestru Żłobków, do ogólnej liczby takich dzieci w kraju, wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS oraz odwrotnie proporcjonalna do relacji dochodów jst *per capita* w danej gminie względem średnich dochodów jst na mieszkańca w Polsce, wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS. Pełen opis algorytmu znajduje się w załączniku nr 1. Podział środków z wykorzystaniem algorytmu dokonywany jest jednokrotnie na początku okresu programowania.

5.2.3. W przypadku, gdy określone gminy nie zawnioskują o przeznaczoną dla nich algorytmem alokację, niewykorzystane środki zostaną udostępnione dla jst i podmiotów innych niż jst tworzących nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3 w gminach, na terenie których na dzień składania wniosku nie funkcjonują żadne instytucje opieki, a w ramach podziału środków algorytmem gmina nie złożyła wniosku dotyczącego planowanej inwestycji. Pierwszeństwo będą miały wnioski składane przez gminy. W przypadku gdy zgłoszone zapotrzebowanie będzie przekraczało posiadane środki, Minister uwzględni przy podziale następujące kryteria:

- liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);

- dochód gminy *per capita* wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS¹³⁾ (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów).

W przypadku wniosków złożonych przez powiat lub województwo ww. kryteria będą weryfikowane w stosunku do gminy, na terenie której mają powstać miejsca opieki.

5.2.4. W sytuacji, gdy po podziale środków według sposobu wskazanego w pkt 5.2.3. pozostaną środki, to zostaną one rozdysponowane wśród jst i podmiotów innych niż jst chcących uzyskać dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki. Minister uwzględnia w szczególności kryteria:

- liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);
- dochód gminy *per capita* wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS¹⁴⁾ (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów).

W przypadku wniosków złożonych przez powiat lub województwo ww. kryteria będą weryfikowane w stosunku do gminy, na terenie której mają powstać miejsca opieki.

Pierwszeństwo w uzyskaniu środków będą mieć gminy.

5.2.5. W przypadku niewystarczającej puli środków z KPO, jst mogą zostać przyznane środki z FERS, co może wymagać zmiany zakresu działań z uwagi na węższy katalog działań dofinansowanych ze środków FERS.

5.2.6. Wojewoda dokonuje oceny i kwalifikacji wniosków w terminie do 17 marca 2023 r. Minister dokonuje podziału środków w terminie do 28 kwietnia 2023 r.¹⁵⁾, a w przypadku naboru ciągłego w terminach określonych w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 2 do Programu, natomiast w przypadku naboru uzupełniającego w terminach określonych w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 5 do Programu.

¹³⁾ W przypadku niedostępności danych GUS, zostanie wykorzystany dochód gminy *per capita* na podstawie wskaźnika G.

¹⁴⁾ Patrz przypis 13.

¹⁵⁾ Dotyczy pierwszego naboru w Programie, ogłoszonego 19 stycznia 2023 r.

5.2.7. W przypadku nierozdysponowania środków w ramach podziału, o którym mowa w pkt 5.2.2. – 5.2.4. Minister może ogłosić kolejny nabór wniosków, uwzględniając warunki wynikające z programów KPO i FERS. W takim przypadku Minister, w uzgodnieniu z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, wskazuje kryteria podziału środków, termin rozpoczęcia i zakończenia składania wniosków, a także termin dokonania oceny przez wojewodów oraz termin dokonania podziału środków przez Ministra.

5.2.7a. Nabór ciągły realizowany jest według następujących zasad:

- Nabór ma charakter ciągły, otwarty, tzn. każdy z adresatów wskazanych w rozdziale 3 Programu może złożyć wniosek w dowolnym dla niego terminie po jego ogłoszeniu.
- Dokładny harmonogram przebiegu ciągłego naboru wniosków określony został w załączniku nr 2 do Programu.
- Nabór trwa do końca 2025 r. lub do momentu wyczerpania środków, bądź osiągnięcia wskaźników określonych w pkt. 2.1. Programu, co zostanie podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: www.gov.pl/rodzina, w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029 Komunikat o zakończeniu dnia 31 grudnia 2024 r. naboru ciągłego dostępny jest pod adresem: <https://www.gov.pl/web/rodzina/komunikat-w-sprawie-zakonczenia-naboru-ciaglego-wnioskow-do-programu-aktywny-maluch-20222029>.
- Wnioski ocenia i kwalifikuje wojewoda zgodnie z zapisami rozdziału 7 Programu oraz harmonogramem, określonym w załączniku nr 2 do Programu.
- Minister, po dokonaniu czynności przez wojewodę, dokonuje podziału środków w każdej turze naboru wniosków, określonej w załączniku nr 2 do Programu, w dwóch etapach:
 - 1) w pierwszym etapie, podział dotyczy jst i podmiotów innych niż jst tworzących nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w gminach, na terenie których na dzień składania wniosku w danej turze nie funkcjonują żadne instytucje opieki, przy

czym pierwszeństwo ma gmina, a podmiot inny niż jst otrzyma środki w tym kroku, jeśli gmina nie złoży wniosku dotyczącego planowanej instytucji,

2) w ramach drugiego etapu, o ile będą dostępne środki, podział środków zostanie dokonany wśród jst i podmiotów innych niż jst chcących uzyskać dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki, przy czym pierwszeństwo ma gmina,

3) w obu etapach, w sytuacji, gdy zgłoszone zapotrzebowanie będzie przekraczało posiadane środki, Minister uwzględnia przy podziale następujące kryteria:

- liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);
- dochód gminy *per capita* wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS¹⁶⁾ (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów),

a także może utworzyć listę rezerwową dla wniosków rozpatrzonych pozytywnie przez wojewodów, którym nie przydzielił dofinansowania w momencie ogłaszania wyników z powodu wyczerpania się puli środków lub z powodu osiągnięcia wskaźników. Wnioski będą podlegały dalszemu procedowaniu w przypadku rezygnacji podmiotów, którym przyznano dofinansowanie bądź odstąpienia przez wojewodę od podpisania umowy z podmiotami, którym przyznano dofinansowanie.

4) W przypadku wniosków złożonych przez powiat lub województwo ww. kryteria będą weryfikowane w stosunku do gminy, na terenie której mają powstać miejsca opieki. Po zebraniu od wojewodów informacji o wnioskach zakwalifikowanych do Programu w danej turze, Minister, biorąc pod uwagę cel Programu w zakresie zwiększenia liczby miejsc opieki na terenie gmin, gdzie nie funkcjonują żadne instytucje opieki (tzw. „białe plamy”), udział instytucji publicznych w stosunku do instytucji niepublicznych na terenie danej gminy i środki pozostające do dyspozycji, pod warunkiem zachowania zasad przewidzianych w KPO i FERS, może podjąć decyzję w uzgodnieniu z Ministrem

¹⁶⁾ Patrz przypis 13.

Funduszy i Polityki Regionalnej o nierozdysponowaniu pełnej puli środków przewidzianych w danej turze naboru.

- 5) W przypadku, o którym mowa w ppkt. 4 oraz w przypadku wyczerpania środków pozytywna ocena i kwalifikacja wniosku przez wojewodę nie jest równoznaczna z przyznaniem dofinansowania.

— Harmonogram, będący załącznikiem nr 2 do Programu, może ulec zmianom w zależności od liczby wniosków i podziału środków w danej turze. W przypadku zmiany w harmonogramie naboru ciągłego będzie wydawany komunikat na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (www.gov.pl/rodzina, w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029) informujący o tej zmianie. Ogłoszenie wyników podziału środków, w tym dane wnioskodawcy zostaną podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: www.gov.pl/rodzina, w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029, w terminach określonych w załączniku nr 2 do Programu.

5.2.7b. W przypadku podmiotów ujętych na liście rezerwowej, o której mowa w pkt 5.2.7a. ppkt 3, przyznanie środków przez Ministra będzie miało miejsce pod warunkiem uwolnienia dostatecznej puli środków np. z powodu rezygnacji, odstąpienia od podpisania umowy, w niżej opisanych krokach.

1. do 25 dnia każdego miesiąca urzędy wojewódzkie przekazują informację do Ministerstwa Rodziny, Pracy, Polityki Społecznej o podmiotach z listy rezerwowej, którym można przyznać dofinansowanie w określonej wysokości. Wybór podmiotów z listy rezerwowej następuje według punktów przydzielonych w ramach rozstrzygnięcia zgodnie z pkt 5.2.7a. Pierwszeństwo w przydziale środków wiąże się z najwyższą liczbą punktów. W przypadku, gdy kilka wniosków posiada tę samą liczbę punktów, kryterium decydującym o wyjściu z listy rezerwowej w danym miesiącu stanowi data i godzina wysłania wniosku inicjalnego do urzędu wojewódzkiego.
2. Minister po zebraniu informacji od wojewodów będzie aktualizować w terminie do 10 dni roboczych od dnia otrzymania informacji, o której mowa w ppkt. 1, rozstrzygnięcie VI tury naboru ciągłego uwzględniające przyznanie środków

podmiotom umieszczonym na liście rezerwowej. Termin aktualizacji wyników może zostać wydłużony z przyczyn niezależnych od ministerstwa.

3. Po każdej publikacji aktualizacji wyników podziału środków rozpoczyna bieg termin na złożenie oświadczeń. Zgodnie z pkt 8.1.1. Programu podmioty, którym przyznano dofinansowanie mają 10 dni roboczych począwszy od następnego dnia roboczego po aktualizacji wyników na złożenie oświadczeń.

- Zarządzanie listą rezerwową, zostaje delegowane urzędom wojewódzkim, które w przypadku wyczerpania listy rezerwowej informują o tym ministra.

- Minister publikuje na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce dotyczącej Programu listę rezerwową z uwzględnieniem daty i godziny wysłania wniosku inicjalnego do urzędu wojewódzkiego.

- Zapisy pkt. 5.2.7.b. w zakresie dodania daty i godziny wysłania wniosku inicjalnego jako kryterium decydującym o wyjściu z listy rezerwowej mają zastosowanie począwszy od rozstrzygnięć dotyczących listy rezerwowej za kwiecień 2025 r.

4. Dofinansowaniu podlegają również miejsca opieki wpisane do rejestru/wykazu przed dniem aktualizacji wyników przez Ministra, o której mowa w ppkt 2 pkt 5.2.7b¹⁷⁾.

5. Minister może przyznać gminom, począwszy od VI tury naboru ciągłego, dofinansowanie z KPO na tworzenie miejsc opieki w ramach nadkontraktacji¹⁸⁾ wskaźnika KPO. Dofinansowanie na funkcjonowanie tych miejsc gmina otrzyma w momencie dostępności środków na funkcjonowanie z FERS. W takim przypadku gminy składają korektę oświadczenia uwzględniając nowo przyznane środki zgodnie z terminami określonymi w pkt 5.2.7b. ppkt 3.

6. W przypadku wyczerpania w danym województwie wniosków na liście rezerwowej, przy jednoczesnym nierozdysponowaniu przyznanej puli środków, minister może podjąć, w oparciu o informacje o liczbie umów do zakontraktowania

¹⁷⁾ Od 31 stycznia 2025 r.

¹⁸⁾ Nadkontraktację należy rozumieć jako zawieranie umów na większą liczbę miejsc opieki niż to wynika ze wskaźnika określonego dla KPO – 47,5 tys. miejsc opieki przy niezwiększaniu przysługującej alokacji środków.

oraz liczbie miejsc znajdujących się na liście rezerwowej w poszczególnych województwach, decyzję o przekazaniu nierozdysponowanych w danym województwie środków do innego województwa, gdzie wciąż są możliwe do dofinansowania wnioski na liście rezerwowej. Minister po podjęciu takiej decyzji, informuje o kwocie przesuniętych środków zarówno wojewodę, który zgłosił fakt wyczerpania wniosków na liście rezerwowej, jak i wojewodę, któremu przesunął środki. Informacje o nowych limitach, zgodnie z pkt 7.10. przekazuje się do wiadomości Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej.

— Punkt 5.2.7b ppkt 6. obowiązuje od dnia publikacji wyników VI tury naboru ciągłego.

5.2.8. W przypadku niewykorzystania środków przeznaczonych na Program, po osiągnięciu wskaźników określonych w rozdziale 2, tj. liczby miejsc utworzonych ze środków KPO i FERS Minister, w uzgodnieniu z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej, może niewykorzystaną kwotę środków przeznaczyć na podwyższenie stawek określonych w pkt. 5.1.2. – 5.1.5., w szczególności dla gmin lub wskazać do dofinansowania miejsca w ramach nadkontraktacji.

5.2.9. W przypadku podmiotów tworzących nowe miejsc opieki na terenie gmin będących „białymi plamami” na koniec 2021 r., określonych w załączniku nr 1, status „białej plamy” wygasa w kontekście zasad przydzielania środków w przypadku gdy na ich terenie powstały miejsca przed rozstrzygnięciem danego naboru, natomiast pozostaje w mocy przez cały okres trwania Programu w kontekście badania wskaźnika obsadzenia miejsc i rozliczania dofinansowania do funkcjonowania.

5.3. Koszty kwalifikowalne i niekwalifikowalne zadań dotyczących tworzenia i funkcjonowania nowych miejsc opieki finansowanych z KPO oraz FERS

5.3.1. Kosztami kwalifikowalnymi (w przypadku jst – wydatkami) w ramach KPO są:

5.3.1.1. koszty (w przypadku jst – wydatki) zgodne z rozporządzeniem RRF,

- 5.3.1.2. koszty związane z realizacją zadania, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego, zasadne, oraz udokumentowane,
- 5.3.1.3. koszty z VAT z wyjątkiem przypadków, gdy podmiot posiada prawną możliwość odzyskania tego podatku¹⁹⁾,
- 5.3.1.4. koszty zapłacone od dnia 1 lutego 2020 r. do dnia 30 czerwca 2026 r.,
- 5.3.1.5. w przypadku osób fizycznych – koszty zapłacone w okresie prowadzenia przez te osoby działalności gospodarczej w terminie określonym w pkt. 5.3.1.4.,
- 5.3.1.6. koszty związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi wynikające ze Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności,
- 5.3.1.7. koszty dokumentacji projektowej, budowlanej, koszty nadzoru i odbiorów,
- 5.3.1.8. w przypadku kosztów poniesionych na rzecz „części wspólnych” w instytucji opieki (nie dotyczy elementów infrastruktury zewnętrznej) – koszty proporcjonalne do udziału nowych miejsc opieki w stosunku do wszystkich miejsc w instytucji po zakończeniu zadania, jeśli związane są z utworzeniem nowych miejsc,
- 5.3.1.9. w przypadku kosztów poniesionych na rzecz „części wspólnych” wykorzystywanych w ramach współdzielenia powierzchni lub wspólnego użytkowania elementów nieruchomości przez instytucję opieki – koszty proporcjonalne, jeśli związane są z utworzeniem nowych miejsc opieki. Kryterium proporcjonalności ustala wojewoda w porozumieniu z wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia. Jako kryterium, zależnie od jednostkowej sytuacji i typu usługi bądź produktu, może być przyjęte w szczególności:
- kryterium stopnia użytkowania przez instytucję opieki danej usługi bądź produktu
 - kryterium zajmowanej przez instytucję opieki powierzchni w stosunku do powierzchni „części wspólnej”
 - kryterium zajmowanej przez instytucję opieki powierzchni w stosunku do powierzchni budynku, w którym mieści się instytucja opieki.

¹⁹⁾ Choć taki podatek VAT nie stanowi wydatku kwalifikowalnego w ramach KPO, ostateczny odbiorca wsparcia może uzyskać na jego finansowanie dodatkowe środki w ramach Programu.

- 5.3.2. Kosztami kwalifikowalnymi (w przypadku jst – wydatkami) w ramach FERS są:
- 5.3.2.1. koszty związane z realizacją zadania, zgodne z obowiązującymi przepisami prawa krajowego, zasadne,
 - 5.3.2.2. koszty udokumentowane – w przypadku podmiotów innych niż jst realizujących zadanie tworzenia miejsc opieki,
 - 5.3.2.3. koszty z VAT z wyjątkiem przypadków, gdy podmiot posiada prawną możliwość odzyskania tego podatku,
 - 5.3.2.4. w przypadku tworzenia miejsc ze środków z FERS koszty zapłacone od dnia 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2026 r.,
 - 5.3.2.5. w przypadku osób fizycznych – koszty zapłacone w okresie prowadzenia przez te osoby działalności gospodarczej w terminie określonym w pkt. 5.3.2.4.,
 - 5.3.2.6. koszty związane z działaniami informacyjno-promocyjnymi, o których mowa w pkt. 11.3.3.,
 - 5.3.2.7. koszty dokumentacji projektowej, budowlanej, koszty nadzoru i odbiorów,
 - 5.3.2.8. w przypadku kosztów poniesionych na rzecz „części wspólnych” w instytucji opieki (nie dotyczy elementów infrastruktury zewnętrznej) – koszty proporcjonalne do udziału nowych miejsc opieki w stosunku do wszystkich miejsc w instytucji po zakończeniu zadania, jeśli związane są z utworzeniem nowych miejsc,
 - 5.3.2.9. w przypadku kosztów poniesionych na rzecz „części wspólnych” wykorzystywanych w ramach współdzielenia powierzchni lub wspólnego użytkowania elementów nieruchomości przez instytucję opieki – koszty proporcjonalne, jeśli związane są z utworzeniem nowych miejsc opieki. Kryterium proporcjonalności ustala wojewoda w porozumieniu z wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia. Jako kryterium, zależnie od jednostkowej sytuacji i typu usługi bądź produktu, może być przyjęte w szczególności:
 - kryterium stopnia użytkowania przez instytucję opieki danej usługi bądź produktu
 - kryterium zajmowanej przez instytucję opieki powierzchni w stosunku do powierzchni „części wspólnej”

- kryterium zajmowanej przez instytucję opieki powierzchni w stosunku do powierzchni budynku, w którym mieści się instytucja opieki.

5.3.3. Koszty kwalifikowalne na utworzenie nowych miejsc opieki dotyczą okresu do dnia wpisania instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów lub zmiany ww. wpisu (włącznie z dniem wpisania instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów lub zmiany ww. wpisu), ale nie później niż do dnia 30 czerwca 2026 r. w przypadku miejsc tworzonych ze środków KPO lub do dnia 31 grudnia 2026 r. w przypadku miejsc tworzonych ze środków FERS.

5.3.4. Do kosztów na tworzenie nowych miejsc opieki zalicza się wydatki poniesione i zapłacone do dnia wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów lub zmiany ww. wpisu (włącznie z dniem wpisania instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów lub zmiany ww. wpisu) oraz koszty, których data poniesienia do dnia wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów została udokumentowana dokumentem memoriałowym (np. fakturą), a których termin zapłaty nastąpił po dniu wpisu do właściwego rejestru lub zmiany ww. wpisu, ale nie później niż do dnia 30 czerwca 2026 r. w przypadku miejsc tworzonych ze środków KPO lub do dnia 31 grudnia 2026 r. w przypadku miejsc tworzonych ze środków FERS.

5.3.5. Za datę zapłaty przyjmuje się w przypadku kosztów pieniężnych w szczególności:

- a) zapłacone przelewem lub obciążeniową kartą płatniczą – datę obciążenia rachunku bankowego ostatecznego odbiorcy wsparcia, tj. datę księgowania operacji,
- b) zapłacone kartą kredytową lub podobnym instrumentem płatniczym o odroczonej płatności – datę transakcji skutkującej obciążeniem rachunku karty kredytowej lub podobnego instrumentu pod warunkiem dokonania spłaty tej należności na koniec okresu rozliczeniowego danego instrumentu płatniczego,
- c) zapłacone gotówką – datę faktycznego dokonania płatności, przy czym płatności gotówkowe przedsiębiorców nie mogą przekroczyć limitu określonego w art. 19 pkt

2 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 221 z późn. zm.).

5.3.6. Kosztami niekwalifikowalnymi są, w szczególności:

- a) odsetki od zadłużenia,
- b) koszty pożyczki lub kredytu,
- c) kary i grzywny,
- d) wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON),
- e) koszt poniesiony na zakup używanego środka trwałego, który był w ciągu 7 lat wstecz od daty zakupu (w przypadku nieruchomości 10 lat), przed dniem realizacji zadania, współfinansowany ze środków unijnych lub z dotacji krajowych,
- f) podatek VAT, który może zostać odzyskany na podstawie przepisów krajowych, tj. ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1570 z późn. zm.) oraz aktów wykonawczych do tej ustawy,
- g) inne niż część kapitałowa raty leasingowej wydatki związane z umową leasingu,
- h) odsetki za opóźnienie w regulowaniu zobowiązań oraz odsetki za zwłokę z tytułu nieterminowych wpłat należności budżetowych i innych należności, do których stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2383 z późn. zm.),
- i) koszty amortyzacji,
- j) zakup i utrzymanie samochodu oraz zakup paliwa,
- k) koszty związane z bieżącą obsługą przygotowania i realizacji zadania dofinansowanego ze środków KPO i FERS, np. koszty szkolenia, naboru i ubezpieczeń personelu, koszty szkolenia i ubezpieczeń wolontariuszy, koszty obsługi (zarządu, obsługi prawnej, księgowej, kadrowej), koszty naboru dzieci, koszty promocji i informacji o instytucji opieki nad dziećmi, koszty prowadzenia rachunku bankowego i koszty przelewów,
- l) kaucje.

5.3.7. W przypadku wątpliwości, decyzję o kwalifikowalności wydatków podejmuje wojewoda.

5.4. Czas realizacji zadania

5.4.1. Dofinansowanie tworzenia miejsc dotyczy zadań realizowanych maksymalnie przez 2 lata, a w przypadku gmin – 3 lata – od ostatniego dnia na złożenie oświadczenia o przyjęciu środków, o którym mowa w pkt. 8.1.1., maksymalnie do:

- 30 czerwca 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków KPO,
- 31 grudnia 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków FERS.

przy czym czas ten nie wpływa na kwalifikowalność kosztów (w przypadku jst - wydatków) poniesionych zgodnie z zasadami określonymi w pkt. 5.3.1.4. lub 5.3.2.4.

5.4.2. Dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki dotyczy zadań realizowanych przez 12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące po zakończeniu tworzenia miejsc opieki, maksymalnie do 31 grudnia 2029 r. Ostateczny odbiorca wsparcia ma dodatkowo okres do 3 miesięcy po dokonaniu wpisu miejsc opieki utworzonych ze środków KPO i FERS do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów, w czasie którego miejsca powinny zostać obsadzone przez dzieci, o czym mowa w pkt 4.3.1. Przy wykorzystaniu dodatkowych 3 miesięcy na obsadzenie miejsc nie można przekroczyć terminu 31 grudnia 2029 r. na realizację zadania dofinansowania funkcjonowania miejsc opieki.

5.4.3. Zakończenie zadania polegającego na utworzeniu nowych miejsc opieki należy rozumieć jako dzień dokonania wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dzień dokonania zmiany ww. wpisu, który może przypadać do 2 lat, a w przypadku gmin – do 3 lat – od ostatniego dnia na złożenie oświadczenia o przyjęciu środków, o którym mowa w pkt. 8.1.1., maksymalnie do 30 czerwca 2026 r. w przypadku miejsc utworzonych ze środków KPO lub maksymalnie do 31 grudnia 2026 r. w przypadku miejsc utworzonych ze środków FERS.

- Dokonując odpowiednio wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów albo dokonując zmiany we wpisie polegającej na zwiększeniu liczby miejsc opieki, należy wskazać źródło dofinansowania tworzenia miejsc opieki, tj. KPO lub FERS, zgodnie z

wytycznymi metodologicznymi zamieszczonymi na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029²⁰⁾. W przypadku podmiotów, które uzyskały wpis do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów albo dokonały zmiany we wpisie przed zawarciem z wojewodą umowy o realizację zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, obowiązek oznaczenia miejsc opieki powstałych ze środków KPO/FERS należy wykonać niezwłocznie po zawarciu z wojewodą umowy zgodnie z wytycznymi metodologicznymi zamieszczonymi na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029.

- 5.4.4. Jeżeli w trakcie realizacji zadania polegającego na tworzeniu nowych miejsc opieki wystąpią nieprzewidziane okoliczności uniemożliwiające dotrzymanie terminu zakończenia zadania, zmiana terminu jest możliwa pod warunkiem uzyskania zgody wojewody. Termin ten – na wniosek ostatecznego odbiorcy wsparcia i za zgodą wojewody może zostać zmieniony w drodze aneksu do umowy ws. przekazania dofinansowania. W uzasadnionym przypadku może zostać przekroczony termin zakończenia zadania określony w umowie na 2 lata – a w przypadku gmin 3 lata – od ostatniego dnia na złożenie oświadczenia o przyjęciu środków, o którym mowa w pkt. 8.1.1., jednak nie może przekroczyć 30 czerwca 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków KPO oraz termin 31 grudnia 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków FERS. Zmiana powyższego terminu może wpłynąć na termin wykorzystania przyznanych środków, z zastrzeżeniem, że nie może zostać przekroczony termin 30 czerwca 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków KPO oraz termin 31 grudnia 2026 r. w przypadku tworzenia miejsc ze środków FERS.

²⁰⁾ Wytyczne dostępne na stronie <https://www.gov.pl/web/rodzina/instrukcje-wypelniania-wnioskow> pn.:

- a) METODOLOGIA OBSŁUGI WNIOSKÓW RKZ-1 i RKZ-2 W ZAKRESIE OZNACZENIA MIEJSC OPIEKI UTWORZONYCH Z PROGRAMU AKTYWNY MALUCH 2022-2029 ORAZ MONITOROWANIA OBSADZENIA MIEJSC W OKRESIE 36 MIESIĘCY
- b) Uzupełniająca METODOLOGIA OBSŁUGI OZNACZENIA MIEJSC OPIEKI UTWORZONYCH Z PROGRAMU AKTYWNY MALUCH 2022-2029 ORAZ MONITOROWANIA OBSADZENIA MIEJSC W OKRESIE 36 MIESIĘCY dla gmin.

- 5.4.5. Dokonanie zmiany wpisu, o którym mowa w pkt 5.4.3. należy rozumieć jako zwiększenie liczby miejsc opieki w stosunku do liczby tych miejsc w danej instytucji opieki wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub do wykazu dziennych opiekunów w dniu rozpoczęcia tury naboru, w której wnioskodawca bierze udział.

6. Zasady składania wniosków – wymagania formalne

- 6.1. Wniosek dotyczy miejsc opieki tworzonych na terenie jednego województwa. Gmina może złożyć wniosek na miejsca tworzone wyłącznie w województwie, na terenie którego jest położona. Wniosek jest składany do wojewody właściwego ze względu na miejsce prowadzenia instytucji opieki, w ramach których będą powstawać miejsca opieki. Wniosek dotyczy dofinansowania na tworzenie miejsc opieki i dofinansowania funkcjonowania tych miejsc.

Wnioski należy składać wyłącznie:

- w przypadku gmin – za pośrednictwem formularza w systemie teleinformatycznym Rejestr Żłobków,
- w przypadku powiatów, województw, podmiotów innych niż jst – za pośrednictwem formularza na Portalu Informacyjno-Uslugowym Emp@tia (PIU Emp@tia).

- 6.2. Wnioski powinny być wypełnione kompletnie.

- 6.3. Wnioski składane są:

- 6.1.1. w przypadku wniosków składanych przez gminy – łącznie na wszystkie miejsca opieki w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów mieszczących się na terenie jednego województwa,
- 6.1.2. w przypadku wniosków składanych przez powiat lub województwo – łącznie na wszystkie miejsca w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów mieszczących się na terenie jednego województwa;
- 6.1.3. w przypadku wniosków składanych przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej – łącznie na wszystkie

miejsca opieki we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki.

- Podmiot inny niż jst we wniosku wskazuje adres lokalu, w którym będzie prowadzona instytucja opieki, na której dofinansowanie aplikuje.
- Wojewoda może zażądać przedłożenia dokumentu potwierdzającego tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna bądź elektronicznej kopii tego dokumentu.
- Punkt 6.3.3. tiret pierwsze i tiret drugie stosuje się do wniosków złożonych od dnia 01.10.2024 r.

- 6.1.4. w przypadku wniosków składanych przez uczelnie – dla każdej uczelni lub filii uczelni łącznie na wszystkie miejsca we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki;
- 6.1.5. w przypadku wniosków składanych przez podmioty współpracujące z uczelniami – dla każdego podmiotu łącznie na wszystkie miejsca opieki we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki;
- 6.1.6. w przypadku wniosków składanych przez pracodawców – dla każdego pracodawcy lub filii pracodawcy łącznie na wszystkie miejsca opieki we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki;
- 6.1.7. w przypadku wniosków składanych przez podmioty współpracujące z pracodawcami – dla każdego podmiotu łącznie na wszystkie miejsca opieki we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki;

- 6.1.8. w przypadku wniosków składanych przez instytucje publiczne – dla każdej instytucji publicznej łącznie na wszystkie miejsca we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki;
- 6.1.9. w przypadku wniosków składanych przez podmioty współpracujące z instytucjami publicznymi – dla każdego podmiotu łącznie na wszystkie miejsca opieki we wszystkich instytucjach opieki (żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów) mieszczących się na terenie jednego województwa, z wyodrębnieniem każdej instytucji opieki.
- 6.4. Wnioskodawca, będący osobą fizyczną, we wniosku o dofinansowanie tworzenia i funkcjonowania miejsc opieki oświadcza odpowiednio, że wyraża zgodę na przetwarzanie danych osobowych przez wojewodę / jest mu znana treść klauzuli informacyjnej przygotowanej przez wojewodę i zamieszczonej na stronie urzędu wojewódzkiego w zakładce dotyczącej Programu w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu.
- 6.5. Złożenie wniosku nie jest równoznaczne z przyznaniem dofinansowania, z wyjątkiem przyznania środków gminom za pomocą algorytmu. **Każda gmina ma zagwarantowane środki z KPO i / lub FERS, które zostały jej przydzielone według algorytmu. Złożenie wniosku dotyczącego środków przyznanych według algorytmu stanowi potwierdzenie chęci skorzystania ze środków. Gmina na wniosku może również zgłosić zapotrzebowanie na większą lub mniejszą kwotę środków, przy zachowaniu kwot jednostkowych, o których mowa w pkt. 5.1.2-5.1.3, dotycząc utworzenia większej lub mniejszej liczby miejsc i / lub zmienić źródło dofinansowania z KPO na FERS lub odwrotnie, ale w przypadku zgłoszenia większej liczby miejsc dofinansowanie uzależnione jest od dostępnej alokacji.**
- 6.6. Dokumentem pozwalającym na udział w Programie jest wypełniony zgodnie z opisem rubryk wniosek i złożony przez osobę uprawnioną do reprezentowania jst lub podmiotu innego niż jst.

7. Zasady oceny wniosków

Kwalifikacja wniosków przez wojewodę następuje w systemie Rejestr Żłobków w terminie do 17 marca 2023 r.²¹⁾, a w przypadku naboru ciągłego, o którym mowa w pkt 5.2.7a. w terminie określonym w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 2 do Programu, natomiast w przypadku naboru uzupełniającego, o którym mowa w rozdziale 10 w terminie określonym w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 5 do Programu.

7.1. Kryteria formalne oceny wniosków:

- 7.1.1. złożenie wniosku przed upływem terminu wskazanego w ogłoszeniu Programu²²⁾, a w przypadku naboru ciągłego przed upływem terminu określonego w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 2 do Programu, natomiast w przypadku naboru uzupełniającego w terminie określonym w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik 5 do Programu,
- 7.1.2. złożenie wniosku na formularzu za pośrednictwem systemu Rejestr Żłobków w przypadku gmin oraz za pośrednictwem formularza na portalu PIU Emp@tia w przypadku powiatów, województw i podmiotów innych niż jst,
- 7.1.3. złożenie wymaganych we wniosku oświadczeń o zapoznaniu się z warunkami Programu i zapewnieniu, że realizowane zadanie będzie spełniało wymogi w nim wskazane,
- 7.1.4. wypełnienie wniosku w sposób kompletny,
- 7.1.5. wysokość dofinansowania, o którą wnioskuje wnioskodawca na 1 nowo utworzone miejsce nie przekracza kwot wskazanych w pkt 5.1.2. – 5.1.4,
- 7.1.6. złożenie oświadczenia, że wykazane we wniosku o dofinansowanie wydatki przewidziane do poniesienia na utworzenie jednego miejsca opieki nie są i nie będą jednocześnie finansowane z różnych wspólnotowych programów, instrumentów finansowych i funduszy, w tym z innych niż EFS+ funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,

²¹⁾ Dotyczy pierwszego naboru w Programie, ogłoszonego 19 stycznia 2023 r.

²²⁾ Patrz przypis 21.

- 7.1.7. w przypadku złożenia wniosku o dofinansowanie tworzenia miejsc w instytucji opieki już funkcjonującej przez podmiot inny niż jst – pozytywne przejście weryfikacji liczby miejsc opieki wpisanych do ww. rejestru lub wykazu w dniu złożenia wniosku. Liczba miejsc wpisanych do ww. rejestru lub wykazu w dniu złożenia wniosku nie może być mniejsza od liczby miejsc wpisanych do ww. rejestru lub wykazu z dnia rozpoczęcia tury naboru ciągłego, w której wnioskodawca bierze udział. W wyniku tworzenia miejsc w instytucji opieki już funkcjonującej musi nastąpić zwiększenie liczby miejsc opieki w stosunku do liczby tych miejsc w danej instytucji opieki wpisanych do ww. rejestru w dniu rozpoczęcia tury naboru ciągłego, w której wnioskodawca bierze udział.
- 7.1.8. złożenie wniosku na miejsca opieki niezarejestrowane w rejestrze/wykazie²³⁾, z wyjątkiem przypadków określonych w pkt 7.1.8.1. oraz w pkt 10.1. tiret drugi.
- 7.1.8.1. Podmioty, którym Minister przyznał środki w ramach pierwszego naboru wniosków oraz w ramach tury I, II naboru ciągłego mogą aplikować o środki na miejsca opieki zarejestrowane w rejestrze/wykazie, o ile spełnione są łącznie poniższe warunki:
- podmioty te złożyły oświadczenie o przyjęciu dofinansowania i zostały one przyjęte przez wojewodę;
 - nie została podpisana umowa z wojewodą o dofinansowanie tworzenia miejsc opieki;
 - miejsca opieki, których dotyczy wnioski, zostały zarejestrowane po dniu ogłoszenia Programu, tj. po 19 stycznia 2023 r. włącznie do 31 grudnia 2023 r.;
 - do wniosku zostanie załączone oświadczenie zawierające uzasadnienie uwzględniające w szczególności wykazanie, że podmiot spełnia materialne warunki aplikowania o środki na zasadach z 2023 r. (na przykład numer inicjalnego wniosku o dofinansowanie złożonego w ramach naborów przeprowadzonych w 2023 roku, fakt aplikowania o środki na zarejestrowane miejsca opieki, nazwa i numer pozycji rejestru/wykazu, numer inicjalny

²³⁾ Dofinansowaniu nie podlegają miejsca opieki wpisane do rejestru/wykazu przed dniem ogłoszenia wyników przez Ministra w turze naboru, w której podmiot bierze udział. Zatem dofinansowaniu z Programu będą podlegały miejsca opieki wpisane do rejestru/wykazu najwcześniej w dniu ogłoszenia przez Ministra wyników dla danej tury naboru.

oświadczenia o przyjęciu dofinansowania oraz data przyjęcia tego oświadczenia, okoliczności i powody niepodpisania umowy).

- 7.1.8.2. Dopuszczenie podmiotu do udziału w Programie na mocy wyjątku z pkt 7.1.8.1. wymaga pozytywnej oceny i kwalifikacji wojewody zamieszczonej w systemie Rejestr Żłobków.
- 7.1.8.3. Ocena i kwalifikacja podmiotu wnioskującego na podstawie pkt 7.1.8.1. powinna dodatkowo opierać się na przesłankach, stanie faktycznym lub okolicznościach, a także powziętych informacjach, dokumentach, które jednoznacznie wskazują lub potwierdzają rzetelność i wiarygodność podmiotu w zakresie realizacji celu i zadań Programu.
- 7.1.8.4. W przypadku uprawdopodobnienia przez wojewodę wątpliwości co do wiarygodności podmiotu, wojewoda ocenia negatywnie wniosek.
- 7.2. W razie stwierdzenia we wniosku błędów, niejasności lub braków formalnych wojewoda przekazuje wnioskodawcy wniosek do korekty i wskazuje wnioskodawcy przedmiot poprawy, wyjaśnienia lub uzupełnienia w wyznaczonym przez siebie terminie, pod rygorem pozostawienia bez rozpatrzenia. Gminy otrzymują informację od wojewody w systemie Rejestr Żłobków oraz w korespondencji na adres e-mail osoby upoważnionej do złożenia wniosku o dofinansowanie, a powiaty, województwa i podmioty inne niż jst w korespondencji na adres poczty elektronicznej osoby uprawnionej do złożenia wniosku.
- 7.3. Wniosek może być skorygowany z inicjatywy wnioskodawcy w terminie składania wniosków. Wojewoda może wzywać do korekty wniosku bez ograniczeń.
- 7.4. Minister w trakcie trwania Programu może zażądać dodatkowych wyjaśnień i w związku z tym podjąć uzasadnione czynności, w tym zmierzające do zakwalifikowania wniosków. Po zebraniu w systemie Rejestr Żłobków od wojewodów informacji o wnioskach zakwalifikowanych do Programu, w przypadku środków dzielonych bez wykorzystania algorytmu, Minister może podjąć decyzję co sposobu podziału środków, biorąc pod uwagę potrzeby tworzenia nowych miejsc i

środki pozostające do dyspozycji, pod warunkiem zachowania zasad przewidzianych w KPO i FERS.

- 7.5. W przypadku podziału środków bez wykorzystania algorytmu kwota przyznanego przez Ministra dofinansowania na tworzenie miejsc opieki może być niższa od kwoty wskazanej we wniosku.
- 7.6. Źródło dofinansowania wskazane we wniosku może zostać zmienione przez Ministra na etapie podziału środków, pod warunkiem dostępności środków z KPO lub FERS.
- 7.7. Wyniki podziału środków zostaną podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029, w terminie do 28 kwietnia 2023 r.²⁴⁾ a w przypadku naboru ciągłego w terminie określonym w harmonogramie tego naboru stanowiącym Załącznik nr 2 do Programu, natomiast w przypadku naboru uzupełniającego w terminie określonym w harmonogramie tego naboru stanowiącego Załącznik nr 5.
- 7.7.1. W wynikach podziału środków podawane są do publicznej wiadomości dane o rozpatrzonych wnioskach, w tym:
- Numer wniosku;
 - Rodzaj podmiotu;
 - Oznaczenie podmiotu;
 - Dane adresowe w tym: nazwa województwa, gminy, miejscowość, ulica, numer domu, lokalu, kod pocztowy;
 - Forma opieki;
 - Nazwa instytucji;
 - Wnioskowana kwota;
 - Liczba miejsc opieki do utworzenia;
 - Status wniosku;
 - Kwota dofinansowania przyznana przez ministra;
 - Liczba miejsc opieki objętych dofinansowaniem.

²⁴⁾ Patrz przypis 21.

- 7.8. Odrzucenie wniosku w wyniku oceny nie podlega administracyjnym procedurom odwoławczym.
- 7.10. Minister dokonuje podziału środków w ramach Programu na poszczególne województwa wyznaczając w ten sposób limit zobowiązań, jaki każdy z wojewodów może zaciągnąć na finansowanie zadań w ramach Programu. Informacja o limitach przekazywana jest pisemnie do wojewodów i do wiadomości Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej. Informacja zawiera w szczególności limity w podziale na:
- finansowanie zadań merytorycznych w ramach Programu oraz koszty obsługi (wynagrodzenia),
 - poszczególne lata 2023-2029,
 - źródła finansowania, tj. FERS, KPO i na finansowanie podatku VAT.

8. Warunki otrzymania i wykorzystania dofinansowania

8.1. Warunki otrzymania dofinansowania – złożenie oświadczenia, zawarcie umowy i przekazanie środków

Warunki ogólne

- 8.1.1. W terminie 10 dni roboczych od dnia ogłoszenia przez Ministra informacji o przyznaniu dofinansowania wnioskodawca, któremu przyznano środki zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o przyjęciu tych środków W ramach uzupełniającego naboru wniosków o dofinansowanie termin składania oświadczeń wskazany jest w załączniku nr 5 do Programu.
- 8.1.2. Gmina składa oświadczenie o przyjęciu środków na formularzu dostępnym w systemie Rejestr Żłobków. Powiat, województwo oraz podmioty inne niż jst składają oświadczenie o przyjęciu środków na formularzu dostępnym na portalu PIU Emp@tia.
- 8.1.3. Wojewoda zawiera z wnioskodawcą odrębną umowę ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki oraz na zadanie

polegające na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc opieki przez 36 miesięcy, o ile takie dofinansowanie zostało przyznane.

8.1.4. W przypadku przyznania na tworzenie miejsc opieki zarówno środków KPO jak i FERS, umowa ws. przekazania dofinansowania dotyczy obu źródeł dofinansowania. Jedna umowa ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki dotyczy jednej instytucji opieki. Jedna umowa ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc opieki przez 36 miesięcy dotyczy jednej instytucji opieki.

8.1.5. Wojewoda oraz wnioskodawca zawierają umowę w sprawie przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki niezwłocznie przy czym wnioskodawca jest obowiązany do przedłożenia wojewodzie kompletu dokumentów, o którym mowa w pkt 8.1.10. i pkt 8.1.11., w terminie 1. miesiąca i w uzasadnionych przypadkach nie później niż w terminie do 2 miesięcy:

- od dnia ogłoszenia zmiany do Programu z dnia 4 sierpnia 2025 r. – dotyczy naborów zakończonych;
- od dnia następującego po ostatnim dniu terminu składania oświadczeń w ramach ogłoszenia aktualizacji rozstrzygnięcia VI tury naboru ciągłego o podmioty z listy rezerwowej – dotyczy podmiotów z listy rezerwowej;

8.1.5.1. W ramach uzupełniającego naboru wniosków o dofinansowanie termin przekazania dokumentacji oraz zawarcie umowy wskazany jest w załączniku nr 5 do Programu.

8.1.6. W przypadku nieprzedstawienia przez wnioskodawcę kompletu dokumentów, o którym mowa w pkt 8.1.10. i pkt 8.1.11., w terminie 1 miesiąca od ogłoszenia zmiany do Programu albo w przypadku niedochowania terminu określonego w załączniku nr 5 do Programu, wojewoda odstępuje od podpisania umowy.

8.1.7. W przypadkach szczególnych, niezależnych od wnioskodawcy, w tym m.in. innych organów państwowych, wojewoda może wydać zgodę na przedłużenie terminu zawarcia umowy ws. przekazania dofinansowania na tworzenie miejsc opieki o 1 miesiąc.

8.1.8. Umowa ws. przekazania dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki łącznie przez 36 miesięcy, jeśli w wynikach ogłaszanych przez ministra zostaną przyznane

środki na funkcjonowanie²⁵⁾, jest zawierana w terminie umożliwiającym płynne przekazywanie środków na funkcjonowanie po zakończeniu zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki zgodnie z pkt 5.4.3., przy czym umowa przewiduje możliwość obsadzenia miejsc opieki w okresie do 3 miesięcy od dnia dokonania wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonania zmiany ww. wpisu, o czym mowa w pkt 4.3.1.

8.1.9. Ramowe postanowienia umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki oraz ramowe postanowienia umowy ws. przekazania dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki przez łącznie 36 miesięcy zostaną przygotowane przez wojewodę i ogłoszone na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu. Wzór umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki oraz wzór umowy ws. przekazania dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki przez łącznie 36 miesięcy zostanie przygotowany przez wojewodę i ogłoszony na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego nie później niż w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia przez Ministra informacji o przyznanych dofinansowaniach. Wojewoda ma prawo do dokonywania zmian we wzorze umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki oraz we wzorze umowy ws. przekazania dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki przez łącznie 36 miesięcy. Wojewoda każdorazowo po dokonaniu zmian w ww. wzorach publikuje je na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego.

Umowa z jst

8.1.10. Jst przed zawarciem umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki przedstawia wojewodzie dokumenty, w szczególności:

8.1.10.1. dokument potwierdzający tytuł prawny do odpowiednio gruntu / budynku / lokalu:

²⁵⁾ Dotyczy sytuacji gdy tworzenie miejsc z KPO odbywa się w ramach nadkontraktacji w KPO.

- akt notarialny potwierdzający własność gruntu / wypis z rejestru gruntów / odpis zwykły z księgi wieczystej w przypadku planowanej budowy budynku lub w przypadku dostosowania otoczenia instytucji opieki niezbędnego do jej prowadzenia lub,
- umowa przedwstępna sprzedaży gruntu / budynku / lokalu w przypadku planowanego zakupu gruntu / budynku / lokalu lub
- dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości²⁶⁾, w której będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna (przez tytuł prawny należy rozumieć wszelkie dokumenty określone przez prawo jako potwierdzające uprawnienie do korzystania z nieruchomości, między innymi akt notarialny potwierdzający własność lokalu, umowa najmu ze wskazanymi warunkami i okresem najmu, umowa dzierżawy),

8.1.10.2. opis realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, zawierający harmonogram i opis zadania, według wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu,

8.1.10.3. kalkulacja kosztów według wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu.

Umowa z podmiotem innym niż jst

8.1.11. Podmiot inny niż jst przed zawarciem umowy ws. przekazania dofinansowania polegającego na tworzeniu miejsc opieki jest zobowiązany przedstawić wojewodzie dokumenty, w szczególności:

²⁶⁾ „Nieruchomość” należy rozumieć zgodnie z definicją zawartą w Kodeksie Cywilnym, tj. zgodnie z art. 46. § 1. nieruchomościami są części powierzchni ziemskiej stanowiące odrębny przedmiot własności (grunty), jak również budynki trwale z gruntem związane lub części takich budynków, jeżeli na mocy przepisów szczególnych stanowią odrębny od gruntu przedmiot własności.” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1610 z późn. zm.). A zatem przez nieruchomość rozumie się odpowiednio: grunt, budynek, lokal.

- 8.1.11.1. dokument potwierdzający tytuł prawny do nieruchomości²⁷⁾, w której będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna (przez tytuł prawny należy rozumieć wszelkie dokumenty określone przez prawo jako potwierdzające uprawnienie do korzystania z nieruchomości, między innymi akt notarialny potwierdzający własność lokalu, umowa najmu ze wskazanymi warunkami i okresem najmu, umowa dzierżawy),
- 8.1.11.2. opis realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, zawierający harmonogram i opis zadania, według wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu,
- 8.1.11.3. kalkulacja kosztów wg wzoru określonego przez wojewodę i zamieszczonego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu,
- 8.1.11.4. umowa (porozumienie) współpracy z uczelnią w przypadku wniosku dotyczącego uczelni, składanego przez podmiot współpracujący z uczelnią,
- 8.1.11.5. umowa (porozumienie) współpracy z pracodawcą w przypadku wniosku dotyczącego pracodawcy, składanego przez podmiot współpracujący z pracodawcą,
- 8.1.11.6. umowa (porozumienie) współpracy z instytucją publiczną w przypadku wniosku dotyczącego instytucji publicznej, składanego przez podmiot współpracujący z instytucją publiczną.

Umowa o dofinansowanie

- 8.1.12. Umowa ws. przekazania dofinansowania zawiera w szczególności:
 - 8.1.12.1. szczegółowy opis zadania, w tym cel i termin jego wykonania,
 - 8.1.12.2. zobowiązanie do realizacji zadań związanych z tworzeniem i dofinansowaniem miejsc zgodnie z Programem, w szczególności w zakresie spełnienia kryteriów i zasad horyzontalnych KPO / FERS,

²⁷⁾ Patrz przypis 26.

- 8.1.12.3. w przypadku umowy w sprawie przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki – zobowiązanie ostatecznego odbiorcy wsparcia do zapewnienia funkcjonowania miejsc przez łączny okres 36 miesięcy,
- 8.1.12.4. wysokość przyznanych środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO,
- 8.1.12.5. tryb płatności, sposób ustalania transz, wysokość transz, terminy i warunki przekazywania środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO, a także harmonogram dokonywania wydatków przez ostatecznego odbiorcę wsparcia, obejmujący okres co najmniej jednego kwartału od dnia zawarcia umowy ws. przekazania dofinansowania,
- 8.1.12.6. termin wykorzystania środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO,
- 8.1.12.7. zobowiązanie do przechowywania dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia kontroli oraz przez okres wskazany w umowie,
- 8.1.12.8. zobowiązanie do poddania się kontroli przeprowadzanej przez m.in. IP, wojewodę, każdy podmiot uprawniony do dokonywania kontroli środków KPO lub FERS, a także tryb kontroli realizacji zadania,
- 8.1.12.9. termin i sposób rozliczenia zadania oraz ewentualnych zaliczek, w tym zasady rozliczenia zadania w przypadku skrócenia okresu funkcjonowania instytucji opieki lub miejsc dofinansowanych ze środków KPO i/lub FERS,
- 8.1.12.10. formy zabezpieczeń należytego wykonania zobowiązań wynikających z umowy,
- 8.1.12.11. warunki i sposób zmiany umowy oraz rozwiązania umowy ze względu na nieprawidłowości występujące w trakcie realizacji zadania, w tym zasady zwrotu środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO w przypadku skrócenia okresu funkcjonowania instytucji opieki lub miejsc opieki,
- 8.1.12.12. warunki i termin zwrotu środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO, w tym środków nieprawidłowo wykorzystanych lub pobranych w nadmiernej wysokości lub w

sposób nienależny, termin zwrotu niewykorzystanej części środków KPO i/lub FERS i/lub środków na finansowanie VAT dotyczącego zadań dofinansowanych ze środków KPO, nie dłuższy niż 14 dni kalendarzowych od określonego w umowie dnia zakończenia zadania,

8.1.12.13. zobowiązanie do prowadzenia działań promocyjno-informacyjnych o dofinansowaniu zadania ze środków KPO i/lub FERS zgodnie z wymogami przewidzianymi w KPO i/lub FERS.

8.1.13. W przypadku zaistnienia przyczyn po stronie wnioskodawcy uniemożliwiających podpisanie umowy w terminie wskazanym przez wojewodę, wojewoda wzywa wnioskodawcę do złożenia pisemnych wyjaśnień, przedłożenia dokumentów i wyznacza termin podpisania umowy. W przypadku braku przedłożenia wyjaśnień i dokumentów pozwalających na zawarcie umowy wojewoda odstępuje od podpisania umowy w sprawie przekazania dofinansowania.

8.1.14. W przypadku prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi przez podmiot współpracujący z uczelniami / pracodawcami / instytucjami publicznymi, umowa w sprawie dofinansowania sporządzana jest między wojewodą a podmiotem współpracującym z uczelniami / pracodawcami / instytucjami publicznymi.

Warunki odstąpienia od podpisania umowy o dofinansowanie

8.1.15. Wojewoda może odstąpić od podpisania umowy z wnioskodawcą bądź rozwiązać z ostatecznym odbiorcą wsparcia umowę w ramach Programu gdy:

8.1.15.1. wnioskodawca nie złoży oświadczenia o przyjęciu środków w terminie określonym w pkt 8.1.1, przy czym wojewoda jest zobowiązany do poinformowania wnioskodawcy drogą elektroniczną na wskazany we wniosku adres poczty elektronicznej o ww. obowiązku;

8.1.15.2. w stosunku do wnioskodawcy/ostatecznego odbiorcy wsparcia została wydana decyzja ostateczna w sprawie zwrotu środków dofinansowania otrzymanych przez niego w poprzednich edycjach Programu „MALUCH” lub w Programie Aktywny Maluch 2022–2029, niezależnie od województwa, i wnioskodawca/ostateczny

odbiorca wsparcia nie dokonał we wskazanym terminie zwrotu należności wraz z odsetkami, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu²⁸⁾, albo jeśli zachodzi sukcesja między beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, który nie dokonał zwrotu należności wraz z odsetkami w poprzednich edycjach Programu „MALUCH” lub w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia;

8.1.15.3. nie dokonał rozliczenia dofinansowania przyznanego w ramach realizacji poprzednich edycji Programu „MALUCH” lub Programu Aktywny Maluch 2022–2029 lub nie dokonał zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami w ramach realizacji poprzednich edycji Programu „MALUCH”²⁹⁾ lub Programu Aktywny Maluch 2022–2029, niezależnie od województwa, na terenie którego powstała/funkcjonowała instytucja opieki, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu³⁰⁾ albo jeśli zachodzi sukcesja między beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, który nie dokonał zwrotu należności wraz z odsetkami w poprzednich edycjach Programu „MALUCH” lub Programie Aktywny Maluch 2022–2029 a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia;

8.1.15.4. w stosunku do wnioskodawcy/ostatecznego odbiorcy wsparcia toczy się postępowanie administracyjne w sprawie określenia zaległości w ramach poprzednich edycji Programu „MALUCH” lub Programu „Aktywny Maluch” 2022–2029 (jeszcze nie została wydana decyzja), niezależnie od województwa, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu³¹⁾, albo jeśli zachodzi sukcesja między

²⁸⁾ Dotyczy to sytuacji, w których w stosunku do wnioskodawcy/ostatecznego odbiorcy wsparcia lub w stosunku do osoby fizycznej będącej współnikiem, członkiem organu zarządzającego podmiotu będącego wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia, wydano ostateczną decyzję w sprawie zwrotu środków dofinansowania z poprzednich edycji Programu „MALUCH” lub z Programu Aktywny Maluch 2022–2029 i wnioskodawca/ostateczny odbiorca wsparcia nie dokonał w terminie zwrotu należności wraz z odsetkami, a w programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny wnioskodawca/ostateczny odbiorca wsparcia lub współnik, członek organu zarządzającego, przy czym do czasu uregulowania całości zobowiązań.

²⁹⁾ Brak rozliczenia dofinansowania lub brak dokonanego zwrotu ewentualnych należności w ramach tzw. środków niewygasających Programu „MALUCH+” 2021 nie wyklucza z możliwości złożenia wniosku w Programie Aktywny Maluch 2022–2029.

³⁰⁾ Patrz przypis 28.

³¹⁾ Patrz przypis 28.

beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, w stosunku do którego toczy się postępowanie administracyjne w sprawie określenia zaległości w ramach poprzednich edycji Programu „MALUCH” lub Programu Aktywny Maluch 2022–2029 (jeszcze nie została wydana decyzja) a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia;

8.1.15.5. nie dochował okresu trwałości przewidywanego przez poprzednie edycje Programu „MALUCH” lub Program Aktywny Maluch 2022–2029, w ramach których otrzymał dofinansowanie i nie dokonał zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami, niezależnie od województwa, na terenie którego powstała/funkcjonowała instytucja opieki, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu³²⁾ albo jeśli zachodzi sukcesja między beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, który nie dochował okresu trwałości przewidywanego przez poprzednie edycje Programu „MALUCH” lub Program Aktywny Maluch 2022–2029, w ramach których otrzymał dofinansowanie i nie dokonał zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia;

8.1.15.6. prowadzone jest w stosunku do wnioskodawcy/ostatecznego odbiorcy wsparcia postępowanie karne w sprawie z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu³³⁾ albo jeśli zachodzi sukcesja lub wspólny członek zarządu między beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, w stosunku do którego prowadzone jest postępowanie karne w sprawie z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia;

8.1.15.7. wnioskodawca/ostateczny odbiorca wsparcia został skazany prawomocnym wyrokiem z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego w ciągu ostatnich 5 lat, niezależnie od województwa, również jeśli w Programie Aktywny Maluch 2022–2029

³²⁾ Patrz przypis 28.

³³⁾ Dotyczy to sytuacji, w których w stosunku do wnioskodawcy/ostatecznego odbiorcy wsparcia np. będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą albo w stosunku do osoby wchodzącej w skład podmiotu będącego wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia, prowadzone jest postępowanie karne w sprawie z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego, a w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występuje jako inny podmiot np. wspólnik spółki prawa handlowego.

występuje jako inny podmiot lub członek innego podmiotu³⁴⁾ albo jeśli zachodzi sukcesja lub wspólny członek zarządu między beneficjentem/ostatecznym odbiorcą wsparcia, który został skazany prawomocnym wyrokiem z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego w ciągu ostatnich 5 lat a wnioskodawcą/ostatecznym odbiorcą wsparcia,

8.1.15.8. w ocenie wojewody po przeprowadzonym monitoringu zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, o którym mowa w pkt. 8.2.24., nie ma postępu realizacji zadania.

8.1.16. Wojewoda przekazuje Ministrowi listę ostatecznych odbiorców wsparcia wykluczonych w danym województwie z dofinansowania na podstawie pkt. 8.1.15.2. – 8.1.15.7. niezwłocznie po zaistnieniu zmian w jej treści polegających w szczególności na dodaniu do niej nowych podmiotów, a Minister przekazuje ją pozostałym wojewodom. Wojewoda informuje wnioskodawcę o fakcie odstąpienia od podpisania z nim umowy oraz informuje ostatecznego odbiorcę wsparcia o rozwiązaniu z nim umowy.

8.1.17. W przypadku rezygnacji z udziału w Programie, wnioskodawca, który złożył oświadczenie o przyjęciu środków dofinansowania oraz ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do niezwłocznego złożenia do urzędu wojewódzkiego pisemnej informacji o tym fakcie, według wzoru określonego przez wojewodę uwzględniającego następujące przyczyny rezygnacji, m.in.: konieczność zapewnienia trwałości utworzonych miejsc opieki (o ile dotyczy), konieczność wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy jako zabezpieczenia środków dofinansowania z tytułu niewykonania (niepełnego wykonania) zadania, za niska kwota przyznanego dofinansowania.

8.1.18. Rolę instytucji zapewniającej finansowanie inwestycji z KPO pełni PFR. Odpowiada on wyłącznie za zapewnienie płynnego finansowania i przekazywanie środków ostatecznym odbiorcom wsparcia. Decyzje o przyznaniu środków ostatecznym

³⁴⁾ Dotyczy to sytuacji, w których np. wnioskodawca/ostateczny odbiorca wsparcia będący osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą albo osoba wchodząca w skład podmiotu będącego ostatecznym odbiorcą wsparcia, zostali skazani prawomocnym wyrokiem z art. 270, 271, 286 lub 297 Kodeksu karnego w ciągu ostatnich 5 lat, a w Programie Aktywny Maluch 2022–2029 występują jako inny podmiot np. wspólnik spółki prawa handlowego.

odbiorcom wsparcia podejmują Minister pełniący rolę IOI i wojewodowie pełniący rolę JW. Przekazywanie środków będzie się odbywało na podstawie składanych przez JW zleceń wypłaty. Tryb i warunki składania do PFR przez JW zleceń wypłaty środków i wzór tego zlecenia, a także zasady i tryb informowania przez PFR JW o dokonanych, złożonych i zrealizowanych zleceniach wypłaty i otrzymanych zwrotach są opisane w porozumieniach zawartych pomiędzy IOI a JW, o których mowa w art. 14li ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1259 z późn. zm.). Czynności związane ze zleceniami wypłaty będą realizowane wyłącznie w portalu PFR do obsługi zleceń wypłat w ramach KPO, udostępnionym instytucjom nieodpłatnie przez PFR.

8.1.19. Minister przekazuje wojewodom wytyczne w zakresie przepływów finansowych obowiązujących w Programie uwzględniające w szczególności: podmioty uczestniczące w przepływach finansowych w zależności od źródła dofinansowania, tryb oraz warunki przekazywania środków finansowych, tryb zwrotu środków.

8.1.20. Częstotliwość przekazywania dofinansowania reguluje umowa ws. przekazania dofinansowania, przy czym środki będą przekazywane nie rzadziej niż raz na kwartał. W wyniku analizy jednostkowego przypadku oraz zaistnienia obiektywnych przesłanek wojewoda może podjąć decyzję o przekazywaniu środków rzadziej niż raz na kwartał, przy czym bez uszczerbku dla płynności wypłat.

8.2. Warunki wykorzystania dofinansowania

8.2.1. Środki na utworzenie miejsc opieki przez jst i podmioty inne niż jst mogą być przeznaczone na refundację poniesionych wydatków (kosztów) lub wypłacone w formie zaliczki, tj. w sposób umożliwiający terminową realizację płatności przez ostatecznego odbiorcę wsparcia za zrealizowane działania. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki wypłacane są w formie zaliczki, z wyjątkiem sytuacji kiedy instytucja, na którą w wyniku podziału środków przyznano dofinansowanie, i która rozpoczęła funkcjonowanie po ogłoszeniu wyników dla danej tury, ale jeszcze przed podpisaniem umowy, o której mowa w pkt. 8.1.3, wówczas następuje refundacja środków. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki są przekazywane ostatecznemu odbiorcy wsparcia do 20 dnia miesiąca

poprzedzającego okres, którego dotyczy zaliczka. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki w okresie 12 i 24 miesięcy są przekazywane w trybie ciągłym. Jeśli w wyniku rozliczenia obsadzenia miejsc opieki w okresie 12 miesięcy, nie wszystkie miejsca opieki utworzone ze środków KPO/FERS spełniły warunki opisane w pkt 4.3.2., to kolejne transze środków na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki w okresie 24 miesięcy są odpowiednio pomniejszane o środki jakie miałyby zwrócić oow z powodu nie spełnienia warunków wskazanych w pkt 4.3.2.

- 8.2.2. Ostateczny odbiorca wsparcia uwzględnia w realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO właściwe przepisy o zamówieniach publicznych (dla podmiotów zobowiązanych do stosowania PZP) lub reguły konkurencyjności dla podmiotów niezobowiązanych do stosowania PZP.
- 8.2.3. Wojewoda udzielający dofinansowania może wymagać od ostatecznego odbiorcy wsparcia będącego jst lub instytucją publiczną, natomiast od ostatecznego odbiorcy wsparcia będącego podmiotem innym niż jst z wyjątkiem instytucji publicznej wymaga obligatoryjnie wniesienia zabezpieczenia należytego wykonania umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki jako zabezpieczenia środków dofinansowania z tytułu niewykonania (niepełnego wykonania) zadania, w tym w zakresie minimalnego okresu funkcjonowania instytucji opieki i miejsc opieki dofinansowanych z Programu.
- 8.2.4. Zabezpieczenie, o którym mowa w pkt 8.2.3., wnoszone jest w jednej z form (lub w formach) wskazanych przez wojewodę – w formie weksla, weksla in blanco, hipoteki, zastawu, gwarancji bankowej, gwarancji ubezpieczeniowej, dobrowolnego poddania się egzekucji, o którym mowa w art. 777 § 1 ust. 5 Kodeksu postępowania cywilnego, umowy poręczenia. Zabezpieczenie w ramach zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki w przypadku podmiotu innego niż jst powinno być, z zastrzeżeniem weksla in blanco, ustanowione na kwotę nie mniejszą niż wysokość przyznanego dofinansowania.
- 8.2.5. Zabezpieczenie w formie gwarancji bankowej może być wymagane w przypadku podmiotów innych niż jst, tylko od podmiotów prowadzących działalność

gospodarczą dłużej niż 1 rok. Zabezpieczenie w formie gwarancji bankowej nie może być ustanowione na kwotę wyższą niż 130% wysokości przyznanego dofinansowania, wraz z odsetkami w wysokości określonej jak dla zaległości podatkowych liczonych od dnia przekazania środków na konto ostatecznego odbiorcy wsparcia do dnia zwrotu.

- 8.2.6. Wojewoda może wymagać dołączenia do zabezpieczeń, o których mowa w pkt 8.2.4., dokumentów takich jak: deklaracja wekslowa, poręczenie osoby trzeciej, oświadczenie majątkowe wystawcy weksla lub poręczyciela, w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą – oświadczenie współmałżonka o wyrażeniu zgody na zaciągnięcie zobowiązania w formie weksla lub weksla in blanco, a także oświadczenie współmałżonka – odpowiednio – o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych przez wojewodę / o zapoznaniu się z klauzulą informacyjną przygotowaną przez wojewodę i zamieszczoną na stronie internetowej urzędu wojewódzkiego w zakładce dotyczącej Programu w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia Programu, numer księgi wieczystej.
- 8.2.7. Zabezpieczenie, o którym mowa w pkt 8.2.3., jest uruchamiane w przypadku, gdy ostateczny odbiorca wsparcia w wyniku nieprawidłowej realizacji zadania jest zobowiązany do zwrotu dofinansowania, a tego nie robi bądź nie może zrobić (nie ma wystarczających środków). Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki następuje, w przypadku jst po dokonaniu rozliczenia dofinansowania i zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami, natomiast w przypadku podmiotu innego niż jst, po upływie okresu trwałości oraz po dokonaniu rozliczenia dofinansowania i zwrotu ewentualnych należności wraz z odsetkami bądź po dokonaniu rozliczenia i zwrotu należności wraz z odsetkami w związku z rozwiązaniem umowy ws. przekazania dofinansowania.
- 8.2.8. Ostateczny odbiorca wsparcia korzystający z dofinansowania do funkcjonowania miejsc opieki ma obowiązek poinformować rodziców o fakcie zakwalifikowania się do Programu, o źródle dofinansowania (KPO i / lub FERS), o miesięcznej kwocie przyznanego dofinansowania na 1 miejsce oraz o okresie dofinansowania niezwłocznie po dokonaniu wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub do wykazu dziennych opiekunów bądź dokonaniu zmiany ww. wpisu

i przeprowadzeniu rekrutacji do instytucji opieki, w tym poprzez zamieszczenie ww. informacji w ogólnie dostępnym miejscu w instytucji opieki. Wojewoda weryfikuje realizację ww. obowiązku w sposób określony w umowie ws. przekazania dofinansowania.

- 8.2.9. Ostateczny odbiorca wsparcia będący podmiotem innym niż jst korzystający z dofinansowania do funkcjonowania miejsc opieki ma obowiązek gromadzenia i okazania w trakcie kontroli dokumentów potwierdzających faktyczne obniżenie miesięcznych opłat rodziców za pobyt dziecka w sposób wskazany przez wojewodę poprzez np. przedstawienie potwierdzeń przelewów zawierających dane dzieci lub tabeli zbiorczej zawierającej informację o łącznej kwocie, o jaką obniżono opłatę (suma z poszczególnych miesięcy) oraz liczbie miesięcy, których dotyczyło to zmniejszenie. Natomiast przy rozliczeniu dofinansowania ostateczny odbiorca wsparcia będący podmiotem innym niż jst ma obowiązek złożenia oświadczenia o obniżeniu miesięcznych opłat rodziców za pobyt dziecka według wzoru przygotowanego przez wojewodę.
- 8.2.10. Ostateczny odbiorca wsparcia otrzymujący dofinansowanie zobowiązany jest do zwrotu niewykorzystanej części dofinansowania, w terminie nie dłuższym niż 14 dni kalendarzowych od określonego w umowie dnia zakończenia zadania. W przypadku środków KPO przeznaczonych na tworzenie miejsc opieki lub środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki ze środków KPO, ostateczni odbiorcy wsparcia zwracają środki na konto PFR. W przypadku miejsc tworzonych ze środków FERS oraz dofinansowania do funkcjonowania ze środków FERS ostateczni odbiorcy wsparcia zwracają środki na konto wojewody.
- 8.2.11. Ostateczny odbiorca wsparcia będący jst w przypadku środków KPO przeznaczonych na tworzenie miejsc opieki lub środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki ze środków KPO zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków w sposób przejrzysty, tak aby była możliwa identyfikacja poszczególnych operacji związanych z umową. Ostateczny odbiorca wsparcia będący podmiotem innym niż jst realizujący zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO, środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki ze środków KPO i/lub ze środków

FERS, zobowiązuje się do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji wydatków w sposób przejrzysty, tak aby była możliwa identyfikacja poszczególnych operacji związanych z umową.

8.2.12. Ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do prowadzenia oddzielnego rachunku bankowego dla:

8.2.12.1. zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO, w tym środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki ze środków KPO,

8.2.12.2. zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków FERS,

8.2.12.3. zadania polegającego na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc opieki ze środków FERS.

8.2.13. Ostateczny odbiorca wsparcia będący jst ujmuje wydatki w układzie paragrafowym, a ostateczny odbiorca wsparcia będący podmiotem innym niż jst w układzie pozycji kalkulacyjnych, przy czym w przypadku wydatków na tworzenie miejsc z podziałem na wydatki bieżące i majątkowe.

8.2.14. Ostateczny odbiorca wsparcia będący jst w ramach realizowanego zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO jest zobowiązany do gromadzenia dowodów księgowych w celu udokumentowania każdego poniesionego wydatku, a także przedstawienia ich wojewodzie w celu rozliczenia zadania w ustalonym przez wojewodę zakresie i formie. Dowody księgowe mają wskazywać kto poniósł wydatek, w jakiej wysokości i na jaki cel. Do dowodów księgowych należy dodać opis wskazujący źródło dofinansowania. W przypadku zadania polegającego na tworzeniu miejsc ze środków FERS wojewoda w stosunku do jst w celu rozliczenia zadania nie wymaga przedstawienia dowodów księgowych dokumentujących poniesienie wydatków w ramach realizacji zadania.

8.2.15. Ostateczny odbiorca wsparcia będący podmiotem innym niż jst tworzący miejsca ze środków KPO bądź FERS jest zobowiązany do gromadzenia dowodów księgowych w celu udokumentowania każdego poniesionego kosztu. W przypadku realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc ze środków KPO w celu rozliczenia zadania przedstawia wojewodzie dowody księgowe dokumentujące poniesienie wszystkich

kosztów w ramach realizacji zadania w ustalonym przez wojewodę zakresie i formie. Natomiast w celu rozliczenia zadań polegających na tworzeniu miejsc ze środków FERS wojewoda może wymagać od wszystkich lub wybranych ostatecznych odbiorców wsparcia będących podmiotami innymi niż jst przedstawienia dowodów księgowych dokumentujących wszystkie lub wybrane poniesione koszty w ramach realizacji zadań. Dowody księgowe mają wskazywać kto poniósł wydatek, w jakiej wysokości i na jaki cel. Do dowodów księgowych należy dodać opis wskazujący źródło dofinansowania.

8.2.16. W przypadku rozliczania zadania polegającego na dofinansowaniu do funkcjonowania miejsc opieki przez 12 miesięcy, a następnie przez kolejne 24 miesiące wojewoda nie wymaga przedstawienia dowodów księgowych w celu rozliczenia zadania.

8.2.17. W przypadku rozliczania zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do przekazania wojewodzie:

8.2.17.1. kopii aktu notarialnego potwierdzającego nabycie nieruchomości potwierdzonego za zgodność z oryginałem, jeżeli w ramach realizacji zadania nabyto nieruchomość,

8.2.17.2. dokumentu potwierdzającego zakończenie zadania polegającego na budowie wydane zgodnie z ustawodawstwem krajowym przez właściwy organ, jeżeli w ramach realizacji zadania była realizowana budowa,

8.2.17.3. dokumentu potwierdzającego zakończenie zadania polegającego na adaptacji wskazanej w pkt. 4.1.1. lit. c) i 4.1.2 lit. a) podpisanego przez ostatecznego odbiorcę wsparcia i zleceniobiorcę wykonującego prace związane z ww. adaptacją, jeżeli w ramach realizacji zadania była realizowana adaptacja.

8.2.18. Szczegóły dotyczące sposobu rozliczenia zadania ostatecznego odbiorcy wsparcia zawarte są w umowie ws. przekazania dofinansowania.

8.2.19. Wojewoda na etapie rozliczenia dofinansowania na tworzenie miejsc weryfikuje spełnienie warunku wskazanego w pkt 5.4.5. Programu poprzez porównanie liczby miejsc opieki w dofinansowywanej instytucji opieki wykazanej w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych lub wykazie dziennych opiekunów na dzień składania wniosku z liczbą miejsc na dzień zakończenia zadania.

- 8.2.20. Wojewoda na etapie rozliczania dofinansowania na funkcjonowanie miejsc opieki weryfikuje spełnienie warunku wskazanego w pkt. 4.3.2 i 4.3.3 poprzez sprawdzenie średniorocznego wskaźnika obsadzonych miejsc w instytucji opieki na koniec pierwszego okresu 12 miesięcy, a następnie na koniec kolejnego okresu 24 miesięcy. W Rejestrze Żłobków gromadzone są informacje o liczbie dzieci zapisanych na miejsce utworzone ze środków KPO/FERS na podstawie danych przekazywanych przez ostatecznych odbiorców wsparcia, zgodnie z art. 35 ust.1 lub art. 47a ustawy. W przypadku podmiotów, które uzyskały wpis miejsc opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów albo dokonały zmiany we wpisie zwiększającej liczbę miejsc opieki przed zawarciem z wojewodą umowy o realizację zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki, obowiązek aktualizacji informacji o liczbie dzieci zapisanych na miejsca utworzone w ramach Programu realizuje się zgodnie z wytycznymi metodologicznymi zamieszczonymi na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029, z uwzględnieniem że data, od której rozpoczyna się bieg okresu obsadzenia miejsc opieki nie może być późniejsza niż 3 miesiące od momentu uzyskania ww. wpisu lub zmiany ww. wpisu, zgodnie z pkt 4.3.1. Programu. W tym przypadku konieczne jest złożenie informacji o liczbie dzieci zapisanych na miejsca utworzone w ramach Programu dla każdego miesiąca okresu funkcjonowania, w tym przypadających na okres przed zawarciem umowy o realizację zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki.
- 8.2.21. Zadania dofinansowane ze środków KPO podlegają kontroli zgodnie z wytycznymi w zakresie kontroli w ramach planu rozwojowego współfinansowanego ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności m.in. z użyciem systemu informatycznego Arachne. System Arachne gromadzi dane dotyczące realizowanych projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej i wspiera Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz wojewodów w procesach zapewnienia prawidłowości ponoszonych wydatków. System Arachne kalkuluje ryzyko wystąpienia ewentualnych nadużyć finansowych, korupcji, podwójnego finansowania.
- 8.2.22. Zadania dofinansowane ze środków FERS podlegają kontroli przez wojewodę zgodnie z zapisami umowy zawartej z ostatecznym odbiorcą.

8.2.23. IP przeprowadza wizytę monitoringową dofinansowanego ze środków FERS miejsca opieki dla dzieci do lat 3. Wizyta monitoringowa jest przeprowadzana na określonej przez IP próbie. Sprawdzeniu będzie podlegać miejsce realizacji wsparcia, m.in. faktyczne wpisanie utworzonych miejsc opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub do wykazu dziennych opiekunów, jakość danych wprowadzonych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów.

8.2.24. Wojewoda w celu weryfikacji spełniania przez ostatecznego odbiorcę wsparcia warunków umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki, w tym terminowości realizacji zadania, raz na kwartał dokonuje monitoringu jego realizacji na podstawie przekazanych przez ostatecznego odbiorcę wsparcia dowodów księgowych lub kontroli zadania na miejscu bądź w inny sposób określony w ww. umowie ws. przekazania dofinansowania. Jeśli w ocenie wojewody nie ma postępu realizacji zadania, to wojewoda może rozwiązać umowę i nakazać zwrot środków.

8.2.25. Środki Programu mogą być wykorzystane przez ostatecznego odbiorcę wsparcia wyłącznie w celu realizacji zadań Programu. Ostateczny odbiorca wsparcia jest zobowiązany do wykorzystywania lokalu, w którym utworzono instytucję opieki/miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 ze środków Programu przez okres funkcjonowania i trwałości jedynie do celów związanych ze świadczeniem opieki zgodnie z ustawą (dotyczy także w przypadku zmiany lokalizacji nowoutworzonej instytucji opieki/nowoutworzonych miejsc opieki).

8.2.26. W przypadku stwierdzenia naruszenia pkt. 8.2.25. wojewoda wzywa ostatecznego odbiorcę wsparcia do zaprzestania łamania postanowienia pkt. 8.2.25. W przypadku niezastosowania się do wezwania wojewoda żąda zwrotu środków dofinansowania do funkcjonowania za miesiące, w których dokonano naruszenia pkt. 8.2.25. chyba, że ostateczny odbiorca wsparcia w terminie miesiąca od otrzymania wezwania zastosuje się do niego.

8.3. Okres trwałości

Po zakończeniu drugiego okresu zapewnienia funkcjonowania miejsc trwającego 24 miesiące, o którym mowa w pkt. 4.3.3., **podmiot inny niż jst** jest zobowiązany do

zapewnienia obsadzenia miejsc utworzonych ze środków KPO lub FERS, spełniających warunki opisane w pkt. 4.3.3. na poziomie co najmniej 60% przez 24 miesiące. Obsadzenie miejsc zostanie spełnione dla danej instytucji opieki, jeżeli przynajmniej 60% miejsc objętych okresem trwałości jest wykorzystane (obsadzone) przez ww. okres. Jeśli objęta okresem trwałości liczba miejsc opieki nie zostanie obsadzona co najmniej na poziomie 60%, wówczas ostateczny odbiorca wsparcia zobowiązany jest do zwrotu środków finansowych za niewykorzystane (nieobsadzone) miejsca do poziomu 60%. Zatem, od 60% miejsc opieki objętych okresem trwałości należy odjąć liczbę miejsc faktycznie wykorzystanych (obsadzonych; w ujęciu miesięcznym). Powstałą różnicę należy pomnożyć przez kwotę dofinansowania na tworzenie miejsc w ujęciu miesięcznym. Obliczenia należy dokonać przy wykorzystaniu poniższego schematu:

$$(60\% * \text{liczba miejsc objętych okresem trwałości} - \text{wykorzystane miejsca}) * \text{miesięczna kwota dofinansowania}$$

Do obliczenia miesięcznej kwoty dofinansowania należy użyć poniższego schematu:

$$(\text{kwota dotacji na utworzenie 1 miejsca} / \text{okres trwałości w miesiącach}) * 60\%$$

Jako miejsca obsadzone będą traktowane również miejsca nieobsadzone fizycznie, jeżeli podmiot zapewni dostępność usługi opiekuńczej w ramach tych miejsc poprzez gotowość do przyjęcia dzieci (na przykład placówka pozostaje czynna, jest zatrudniony personel, prowadzona jest rekrutacja na nieobsadzone miejsca).

- 8.3.1. Okres trwałości nie dotyczy tych okresów, w których instytucja opieki nie funkcjonuje w związku z nieprzewidzianymi okolicznościami, niewynikającymi z winy ostatecznego odbiorcy wsparcia oraz okres trwałości nie dotyczy przerwy wakacyjnej.

9. Zasady wnioskowania o zwiększoną kwotę dofinansowania dla jednostek samorządu terytorialnego i realizacji zadania tworzenia miejsc opieki po przyjęciu rewizji KPO

Jst, którym przyznano w ramach rozstrzygnięć naborów ogłaszanych od 19 stycznia 2023 r. dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki ze środków KPO w oparciu o kwotę dofinansowania wynoszącą 35 862 zł bez VAT na 1 miejsce opieki, mogą wnioskować o zwiększenie tej kwoty do 57 528 zł bez VAT na 1 miejsce opieki oraz o zwiększenie kwoty dofinansowania na pokrycie kosztów podatku VAT, jednakże nie więcej niż faktycznie poniesione wydatki.

9.1. Adresatami są jednostki samorządu terytorialnego:

- które zakończyły zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO, jeśli zwiększone wydatki pokryły z innych środków niż środki określone w Programie, które są kwalifikowalne w myśl zasad Programu, lub
- które realizują zadanie w oparciu o podpisaną z wojewodą umowę o dofinansowanie do tworzenia miejsc opieki ze środków KPO, jeśli wykażą, że poniosły lub poniosą wydatki przekraczające kwotę przyznanego dofinansowania na 1 miejsce opieki mniejszą bądź równą 35 862 zł bez VAT związane z realizacją zadania oraz wykażą że mają potencjał do wydatkowania dodatkowych środków, lub
- którym Minister w rozstrzygnięciu naborów ogłoszonych przed zmianą Programu przyznał dofinansowanie do realizacji zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO, a które jeszcze nie podpisały umowy z wojewodą.

9.2. Wojewoda zbiera zapotrzebowanie na zwiększone środki od podmiotów wskazanych w pkt 9.1. Programu według określonego przez wojewodę wzoru opublikowanego na stronie urzędu wojewódzkiego w terminie 5 dni roboczych od ogłoszenia zmian Programu. Wzór powinien zawierać co najmniej: numer wniosku, numer i nazwę edycji, w ramach której został złożony, oznaczenie podmiotu (nazwa gminy, nazwa instytucji i adres – o ile dotyczy, TERYT), informację o etapie realizacji

inwestycji (przyznano dofinansowanie/zostało złożone oświadczenie/ została podpisana umowa/ umowa została zrealizowana/rozliczona), w zależności od etapu – liczba miejsc opieki, na którą uzyskał dofinansowanie oraz kwota przyznanego dofinansowania lub odpowiednio liczba miejsc opieki oraz kwota dofinansowania z oświadczenia o przyjęciu środków lub zawartej umowy ws. przekazania dofinansowania na tworzenie miejsc opieki, informacja o zapotrzebowaniu na zwiększone środki z KPO i środki finansowe na pokrycie kosztów VAT.

- 9.2.1. Składanie zapotrzebowania na zwiększoną wysokość dofinansowania utworzenia miejsca opieki, o której mowa w pkt. 5.1.2 Programu odbywa się w terminach zgodnie z harmonogramem stanowiącym załącznik nr 2 do Programu.
- 9.3. Wojewoda dokonuje oceny zasadności zwiększenia dofinansowania na podstawie zebranych informacji o zapotrzebowaniu w terminach określonych w harmonogramie stanowiącym załącznik nr 2 do Programu i przekazuje zbiorcze informacje do Ministra według wzoru określonego przez Ministra stanowiącego załącznik nr 3 do Programu.
- 9.4. Minister dokonuje przydziału zwiększonych środków w terminie określonym w harmonogramie stanowiącym załącznik nr 2 do Programu.
 - 9.4.1. W przypadku, gdy zgłoszone zapotrzebowanie na zwiększone sfinansowanie pokrycia kosztów podatku VAT będzie przekraczało posiadane środki, Minister może przyznać niepełną wysokość wnioskowanej kwoty.
- 9.5. W terminie 10 dni roboczych od dnia ogłoszenia przez Ministra informacji o przyznanych zwiększonym dofinansowaniu wnioskodawca, któremu przyznano środki zobowiązany jest do złożenia oświadczenia o przyjęciu tych środków z podziałem na wydatki majątkowe KPO, wydatki bieżące KPO i VAT w podziale na lata i kwartały w jakich gmina chciałaby otrzymać dofinansowanie, zgodnie z harmonogramem inwestycji. Na podstawie zebranych oświadczeń wojewoda

występuje do Ministra o aktualizację limitów wydatków na finansowanie zadań w ramach Programu, wskazując:

- w przypadku inwestycji planowanych lub rozpoczętych, w którym kwartale i roku/w których kwartałach i latach środki KPO w ujęciu wydatków majątkowych i bieżących oraz środki VAT – będą dokonywane płatności dla gmin łącznie na pokrycie wcześniejszych rozstrzygnięć oraz dokonanego zwiększenia,
- w przypadku inwestycji zakończonych, w którym kwartale i roku/w których kwartałach i latach środki KPO w ujęciu wydatków majątkowych i bieżących oraz środki VAT – zostaną przekazane gminie jako refundacja wydatków poniesionych o kwotę wyższą niż 35 862 zł bez VAT na jedno miejsce, nie wyższej niż kwota 57 528 zł bez VAT albo nie wyższej niż faktycznie poniesione wydatki.

9.6. Wojewoda, po otrzymaniu od Ministra nowego limitu zobowiązań, jaki każdy z wojewodów może zaciągnąć na finansowanie zadań w ramach Programu, podpisuje odpowiednio umowę bądź aneks do umowy w przypadku podmiotów, które realizują bądź zrealizowały zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO.

9.6.1. W przypadku, o którym mowa w pkt 9.6. wojewoda wprowadza do systemu Rejestr Żłobków informację o zapotrzebowaniu zgłoszonym przez gminy.

10. Uzupełniający nabór wniosków o dofinansowanie

10.1. Nabór uzupełniający realizowany jest według następujących zasad:

- W naborze uzupełniającym, w przypadku braku środków FERS, Minister może przyznać jedynie środki na tworzenie nowych miejsc opieki bez środków na funkcjonowanie, w tzw. trybie nadkontraktacji, o którym mowa w pkt 5.2.7.b przypis 18.
- Każdy z adresatów wskazanych w rozdziale 3 Programu może złożyć wniosek w terminach określonych w harmonogramie, przy czym:

- Z wnioskowania wyłączony jest podmiot, wobec którego wojewoda ustali wystąpienie przesłanki z pkt 8.1.15.2.-8.1.15.8. Programu,
 - Z wnioskowania wyłączony jest podmiot, który na dzień złożenia wniosku nie prowadzi działalności gospodarczej oraz samorządy powiatów i województw,
 - Z wnioskowania wyłączony jest podmiot, znajdujący się na liście rezerwowej, o której mowa w pkt 5.2.7b. w zakresie instytucji opieki figurującej na liście rezerwowej, na którą nie złożył formalnej rezygnacji z udziału w Programie.
- Wniosek składa się na utworzenie nowych miejsc opieki, tj. takich, które nie są jeszcze wpisane do rejestru/wykazu³⁵⁾, z wyjątkiem gmin, które mogą także wnioskować o dofinansowanie ze środków KPO na miejsca utworzone w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 18 stycznia 2023 r. (pod warunkiem, że miejsca te mogą być dofinansowane z KPO i nie były dofinansowane z innych środków unijnych; ewentualne dofinansowanie ze środków krajowych powinno być wykazane jako wkład własny nie podlegający refundacji w ramach Programu).
- W przypadku gmin, które od 1 stycznia 2022 r. do 18 stycznia 2023 r. ukończyły proces tworzenia miejsc, otrzymanie dofinansowania ze środków KPO w postaci refundacji jest możliwe pod warunkiem spełnienia zasad Programu, weryfikowanym na etapie zawierania umowy o dofinansowanie. Natomiast, w przypadku przydzielenia przez Ministra środków FERS na funkcjonowanie, ewentualna refundacja nastąpi po potwierdzeniu przez wojewodów osiągnięcia obsadzenia na poziomie 75% przez 12 i/lub 24 miesiące zgodnie z pkt 4.3.2. i 4.3.3. oraz spełnieniu warunków informacyjno-promocyjnych dla FERS.
- Dokładny harmonogram przebiegu naboru uzupełniającego określony został w załączniku nr 5 do Programu.

³⁵⁾ Dofinansowaniu nie podlegają miejsca opieki wpisane do rejestru/wykazu przed dniem ogłoszenia wyników przez Ministra w naborze uzupełniającym, w którym podmiot bierze udział. Zatem dofinansowaniu z Programu będą podlegały miejsca opieki wpisane do rejestru/wykazu najwcześniej w dniu ogłoszenia przez Ministra wyników naboru uzupełniającego.

- Wnioskodawca składa wniosek według zasad rozdziału 6 wraz z dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do lokalu wskazanym w pkt 8.1.10.1 w przypadku gminy albo w pkt 8.1.11.1 w przypadku podmiotów innych niż jst.
 - W przypadku gmin, które aplikują o dofinansowanie miejsc opieki utworzonych w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 18 stycznia 2023 r. do wniosku dołącza się wypełniony załącznik nr 6 do Programu, w którym wskazuje się instytucje, dla których gmina ubiega się o refundację kosztów tworzenia nowych miejsc.
- Wnioski ocenia i kwalifikuje wojewoda według zasad rozdziału 7 z wyłączeniem pkt 7.1.8.1.-7.1.8.4.

10.2. Minister, po dokonaniu czynności przez wojewodę, dokonuje podziału środków według następujących kryteriów:

- 1) w pierwszym etapie, podział dotyczy gmin i podmiotów innych niż jst tworzących nowe miejsca opieki nad dziećmi do lat 3, w gminach, na terenie których na dzień składania wniosku w danej turze nie funkcjonują żadne instytucje opieki, przy czym pierwszeństwo ma gmina, a podmiot inny niż jst otrzyma środki w tym kroku, jeśli gmina nie złoży wniosku dotyczącego planowanej instytucji,
- 2) w ramach drugiego etapu, o ile będą dostępne środki, podział środków zostanie dokonany wśród gmin i podmiotów innych niż jst chcących uzyskać dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki, przy czym pierwszeństwo ma gmina,
- 3) w obu etapach, w sytuacji, gdy zgłoszone zapotrzebowanie będzie przekraczało posiadane środki, Minister uwzględnia przy podziale następujące kryteria:
 - liczba miejsc opieki w gminie w stosunku do liczby dzieci w wieku 1-2 lata (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od największej do najmniejszej wartości);
 - dochód gminy *per capita* wg danych z Banku Danych Lokalnych GUS³⁶⁾ (punktacja od 0 do 1 pkt, czyli od najwyższych do najniższych dochodów);

³⁶⁾ Patrz przypis 13.

- instytucja opieki została zarejestrowana w rejestrze/wykazie (punktacja: 2 pkt);
- instytucja opieki zakończyła okres funkcjonowania przez 12 miesięcy od dnia rejestracji (punktacja: 2 pkt).

Minister może także utworzyć listę rezerwową w ramach tego naboru dla wniosków rozpatrzonych pozytywnie przez wojewodów, którym nie przydzielił dofinansowania w momencie ogłaszania wyników z powodu wyczerpania się puli środków lub osiągnięcia wskaźników wskazanych w pkt 2.1. Programu, a które będą mogły podlegać dalszemu procedowaniu w przypadku rezygnacji podmiotów, którym przyznano dofinansowanie bądź odstąpienia przez wojewodę od podpisania umowy z podmiotami, którym przyznano dofinansowanie, **po wyczerpaniu listy rezerwowej utworzonej w ramach naboru ciągłego, o której mowa w pkt. 5.2.7b. Programu.**

- 10.3. W przypadku osiągnięcia wskaźników oraz w przypadku wyczerpania środków pozytywna ocena i kwalifikacja wniosku przez wojewodę nie jest równoznaczna z przyznaniem dofinansowania.
- 10.4. Harmonogram, będący załącznikiem nr 5 do Programu, może ulec zmianom w zależności od liczby wniosków i dostępnych środków. W przypadku zmiany w harmonogramie będzie wydawany komunikat na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (www.gov.pl/rodzina, w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029) informujący o tej zmianie.
- 10.5. Ogłoszenie wyników podziału środków, w tym dane wnioskodawcy zostaną podane do publicznej wiadomości na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej: www.gov.pl/rodzina, w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029, w terminach określonych w załączniku nr 5 do Programu.
- 10.6. W przypadku podmiotów ujętych na liście rezerwowej, o której mowa w pkt 10.2. ppkt 3, przyznanie środków przez Ministra będzie miało miejsce pod warunkiem uwolnienia dostatecznej puli środków np. z powodu rezygnacji, odstąpienia od podpisania umowy, w krokach wskazanych w pkt 5.2.7b., po

wyczerpaniu w danym województwie listy rezerwowej ogłoszonej w ramach VI tury naboru ciągłego.

11. Zadania podmiotów uczestniczących w realizacji Programu

11.1. Minister:

11.1.1. opracowanie Programu,

11.1.2. ogłoszenie Programu,

11.1.3. przygotowanie wytycznych wynikających z dokumentów dotyczących realizacji KPO oraz FERS oraz przygotowanie załączników do Programu,

11.1.4. udzielanie informacji o zasadach Programu, a także ich interpretacja,

11.1.5. przetwarzanie następujących danych osobowych osób fizycznych, które złożyły wnioski: imię/imiona, nazwisko, PESEL, NIP, data urodzenia, zagraniczny identyfikator osoby (numer zagranicznego identyfikatora osoby równoważnego PESEL), seria oraz numer dowodu osobistego, seria oraz numer paszportu, kraj pochodzenia, adres email, numer telefonu, adres zamieszkania, adres siedziby podmiotu, adres prowadzenia działalności gospodarczej, adres do korespondencji, stan cywilny,

11.1.6. wybór ostatecznych odbiorców wsparcia będących podmiotami innymi niż gminy spośród wniosków zakwalifikowanych przez wojewodów przy zachowaniu zasady, że gminy mają zagwarantowane przyznanie środków według algorytmu,

11.1.7. podział środków, o którym mowa w podrozdziale 5.2. oraz w rozdziałach 9 i 10.,

11.1.8. podział środków Programu i określenie limitów dla poszczególnych wojewodów na lata, w tym na finansowanie kosztów obsługi Programu,

11.1.9. ogłoszenie informacji o przyznanej dofinansowaniu w podziale na ostatecznych odbiorców wsparcia,

11.1.10. zawarcie porozumień z wojewodami w sprawie realizacji zadań Programu, o których mowa w art. 14 li ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju,

- 11.1.11. przestrzeganie w trakcie realizacji Programu zasady równości szans i niedyskryminacji oraz zasady równości kobiet i mężczyzn,
- 11.1.12. monitorowanie ciągłości i terminowości realizacji zadań przez wojewodów,
- 11.1.13. wizyty monitoringowe w miejscu realizacji wsparcia dofinansowanego ze środków FERS przeprowadzane przez IP na określonej przez IP próbie,
- 11.1.14. analiza sprawozdań wojewódzkich z realizacji Programu,
- 11.1.15. sporządzenie sprawozdania zbiorczego z realizacji Programu, w tym także sprawozdań dla Instytucji Koordynującej KPO,
- 11.1.16. realizacja obowiązków informacyjno-promocyjnych przewidzianych w:
 - Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności,
 - Wytycznych dotyczących informacji i promocji Funduszy Europejskich na lata 2021–2027.
 - Strategii komunikacji Funduszy Europejskich 2021-2027,
 - Strategii komunikacji programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego.
- 11.2. Wojewodowie:
 - 11.2.1. udzielanie informacji o zasadach Programu, a także ich interpretacja w przypadku indywidualnych spraw przekazanych przez Ministra do rozpatrzenia zgodnie z właściwością,
 - 11.2.2. organizacja spotkań z wnioskodawcami,
 - 11.2.3. przetwarzanie danych osobowych osób fizycznych, które złożyły wnioski: imię/imiona, nazwisko, PESEL, NIP, data urodzenia, zagraniczny identyfikator osoby (numer zagranicznego identyfikatora osoby równoważnego PESEL), seria oraz numer dowodu osobistego, seria oraz numer paszportu, kraj pochodzenia, adres email, numer telefonu, adres zamieszkania, adres siedziby podmiotu, adres prowadzenia działalności gospodarczej, adres do korespondencji, stan cywilny, a

także danych osobowych osób fizycznych, które złożyły oświadczenia, o których mowa w pkt. 8.2.6.,

11.2.4. kwalifikacja wniosków,

11.2.5. poinformowanie ostatecznych odbiorców wsparcia o obowiązku i terminie złożenia oświadczenia o przyjęciu dofinansowania, zgodnie z treścią pkt 8.1.1.,

11.2.6. podpisywanie umów z ostatecznymi odbiorcami wsparcia,

11.2.7. zabezpieczenie środków w planie finansowym na realizację zadań ze środków KPO oraz środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki,

11.2.8. wnioskowanie do PFR o środki dla ostatecznych odbiorców wsparcia,

11.2.9. zabezpieczenie środków w planie finansowym na realizację zadań ze środków FERS oraz w przypadku konieczności uruchomienia rezerwy celowej - wnioskowanie do Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej o środki FERS,

11.2.10. zapewnienie odbiorcom wsparcia środków na tworzenie i funkcjonowanie miejsc w ramach FERS,

11.2.11. rozliczenie ostatecznego odbiorcy wsparcia z przekazanych ostatecznemu odbiorcy wsparcia środków dofinansowania,

11.2.12. zamieszczenie w systemie teleinformatycznym Rejestr Żłobków dokumentów, o których mowa w pkt. 8.2.17.,

11.2.13. weryfikacja podstawowej dla wszystkich dzieci zapisanych na miejsca utworzone w Programie miesięcznej opłaty za pobyt w instytucjach opieki, zgodnie z pkt. 4.3.6.,

11.2.14. analiza sprawozdań z realizacji Programu/ rozliczeń realizowanych zadań składanych przez ostatecznych odbiorców wsparcia,

11.2.15. sporządzenie sprawozdania wojewódzkiego z realizacji Programu,

11.2.16. kontrola i nadzór nad realizacją Programu w województwie, w tym:

11.2.16.1. w przypadku zadania dofinansowanego ze środków KPO – kontrola realizacji obowiązków informacyjno-promocyjnych, przewidzianych dla ostatecznego odbiorcy wsparcia w Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i

Zwiększenia Odporności, dostępnej na stronie
<https://www.gov.pl/web/planodbudowy/strategia-promocji-i-informacji-kpo>,

11.2.16.2. w przypadku zadania dofinansowanego ze środków FERS – kontrola spełniania przez ostatecznego odbiorcę wsparcia wymogów w zakresie informacji i promocji, o których mowa w pkt. 11.3.3.,

11.2.17. monitorowanie ciągłości realizacji zadań finansowanych z Programu,

11.2.18. dokonanie monitoringu:

- w dniu zawarcia umowy ws. przekazania dofinansowania m.in. danych rejestrowych w odniesieniu do stanu faktycznego i prawnego podmiotu,
- co pół roku od dnia zawarcia ww. umowy dostępności danych pochodzących z Rejestru Żłobków na stronie podmiotowej gminy, będącej ostatecznym odbiorcą wsparcia, prowadzącej rejestr żłobków i klubów dziecięcych oraz wykaz dziennych opiekunów,
- w przypadku powzięcia informacji o różnicy między danymi w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych oraz w wykazie dziennych opiekunów a stanem faktycznym, wojewoda zawiadamia organ prowadzący rejestr/wykaz o rozbieżności danych celem wszczęcia nadzoru na podstawie art. 55 ust. 2 ustawy.

11.2.19. realizacja wytycznych przygotowanych przez Ministra,

11.2.20. przekazywanie do Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej otrzymanych od ostatecznego odbiorcy wsparcia zdjęć i informacji, o których mowa w pkt 11.3.17, wraz z informacją o dotychczasowej realizacji zadania w tabeli „Informacja wojewody o miejscach utworzonych w ramach programu Aktywny Maluch 2022-2029” w terminie 3 dni roboczych od przedstawienia przez ostatecznego odbiorcę wsparcia kompletu informacji i zdjęć; Wzór tabeli „Informacja wojewody o miejscach utworzonych w ramach programu Aktywny Maluch 2022-2029” będzie zamieszczony na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029,

11.2.21. realizacja obowiązków informacyjno-promocyjnych przewidzianych dla JW w Strategii Promocji i Informacji Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia

Odporności oraz umieszczanie zgodnie z zasadami wskazanymi na stronie <https://www.gov.pl/web/rodzina/materialy-informacyjno-promocyjne> odpowiedniego ciągu logotypów w dokumentach informacyjnych oraz umowach zawieranych z ostatecznym odbiorcą wsparcia,

11.2.22. informowanie pisemnie OOW o zmianach wprowadzonych do Programu niewymagających, zgodnie z treścią Programu, aneksu do umowy,

11.2.23. realizacja innych zadań zleconych przez Ministra, związanych z wdrażaniem i realizacją Programu.

11.3. Ostateczny odbiorca wsparcia:

11.3.1. złożenie wniosku,

11.3.2. realizacja zadań zgodnie z zawartymi umowami,

11.3.3. realizacja obowiązków informacyjno-promocyjnych zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi zapisów umów ws. przekazania dofinansowania w zakresie realizacji obowiązków informacyjno-promocyjnych przez ostatecznego odbiorcę wsparcia w ramach programu Aktywny Maluch 2022–2029 finansowanego ze środków KPO i FERS* dostępnymi na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pod adresem <https://www.gov.pl/web/rodzina/materialy-informacyjno-promocyjne>, z uwzględnieniem wariantu finansowania,

11.3.4. zapewnienie dostępu do wsparcia bez jakiejkolwiek dyskryminacji ze względu na przesłanki określone w art. 9 Rozporządzenia ogólnego, czyli płeć, rasę, lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną,

11.3.5. stosowanie niestereotypowego przekazu w materiałach informacyjnych, zgodnie ze standardem informacyjno-promocyjnym, stanowiącym część załącznika nr 2 do *Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021– 2027* – w przypadku podejmowania takich działań,

11.3.6. zapewnienie w procesie rekrutacji dzieci do instytucji opieki co najmniej 2 kanałów komunikacji – o ile w trakcie rekrutacji zostanie zgłoszona taka potrzeba,

- 11.3.7. stosowanie standardu architektonicznego stanowiącego część załącznika nr 2 do *Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021–2027* – w przypadku budowy lub adaptacji budynków lub pomieszczeń, w których świadczona będzie usługa, w zakresie adekwatnym do zakresu prowadzonych inwestycji,
- 11.3.8. prowadzenie wyodrębnionej ewidencji księgowej dla dofinansowania na tworzenie miejsc,
- 11.3.9. prowadzenie odrębnego rachunku bankowego dla:
- 11.3.9.1. zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO lub środków na finansowanie VAT należnego w związku z realizacją zadania tworzenia miejsc opieki ze środków KPO,
- 11.3.9.2. zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków FERS,
- 11.3.9.3. zadania polegającego na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc opieki ze środków FERS,
- 11.3.10. zapewnienie minimalnego okresu funkcjonowania miejsc dofinansowanych z Programu (okresu trwałości), zgodnie z Programem i zawartą umową,
- 11.3.11. rozliczenie z wojewodą otrzymanego dofinansowania, zgodnie z umową zawartą z wojewodą w sprawie przekazania dofinansowania,
- 11.3.12. złożenie sprawozdania z realizacji Programu,
- 11.3.13. przedstawianie na żądanie wojewody wyjaśnień, informacji i dokumentów dotyczących realizacji zadania podlegającego dofinansowaniu,
- 11.3.14. przechowywanie dokumentacji:
- 11.3.14.1. związanej z realizacją zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki ze środków KPO do dnia 31 grudnia 2031 r.,
- 11.3.14.2. związanej z realizacją zadania polegającego na tworzeniu miejsc opieki oraz na dofinansowaniu funkcjonowania miejsc opieki ze środków FERS przez okres pięciu lat od dnia, w którym nastąpiło zakończenie zadania,

- 11.3.15. realizacja wytycznych i stosowanie dokumentów (załączników) przygotowanych przez Ministra,
- 11.3.16. poddanie się kontroli:
- 11.3.16.1. przeprowadzanej przez IP na miejscu realizacji zadania w zakresie zadania dofinansowanego ze środków FERS,
- 11.3.16.2. wojewody w zakresie realizacji zadania dofinansowanego ze środków Programu,
- 11.3.16.3. każdego podmiotu uprawnionego do dokonywania kontroli środków KPO lub FERS,
- 11.3.17. przekazanie wojewodzie, w ciągu trzech dni roboczych od uzyskania wpisu do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonania zmiany ww. wpisu, drogą elektroniczną co najmniej pięciu zdjęć lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek lub klub dziecięcy lub dzienny opiekun, na którego urządzenie ostateczny odbiorca wsparcia otrzymał dofinansowanie z KPO lub FERS, a jeżeli dofinansowanie obejmowało roboty budowlane związane z budową nowego budynku, odbudową, rozbudową, nadbudową lub przebudową bądź zakup budynku albo jeśli dofinansowanie obejmowało prace na zewnątrz budynku (odświeżenie elewacji, montaż placu zabaw itp.) także co najmniej pięciu zdjęć przedstawiających budynek oraz jego otoczenie (plac zabaw, ogród); ewentualnie zdjęć przed rozpoczęciem realizacji inwestycji lub w jej trakcie, a także kompletnych informacji uzupełnionych w tabeli „Informacja ostatecznego odbiorcy wsparcia o miejscach utworzonych w ramach Programu Aktywny Maluch 2022-2029”; wzór tabeli będzie udostępniony na stronie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w zakładce Aktywny Maluch 2022-2029,
- 11.3.18. przestrzeganie standardów dotyczących:
- 11.3.18.1. wymagań lokalowych i sanitarnych dotyczących żłobków i klubów dziecięcych,
- 11.3.18.2. opieki i edukacji, zgodnie z którymi będzie sprawowana opieka nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych i przez dziennego opiekuna,

- 11.3.18.3. jakości wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych i edukacyjnych – zgodnie z warunkami i standardami jakości zawartymi w ustawie oraz w aktach wykonawczych do ustawy,
- 11.3.19. przestrzeganie przepisów ustawodawstwa krajowego mającego zastosowanie do prowadzenia działalności polegającej na sprawowaniu opieki nad dziećmi w żłobkach, klubach dziecięcych oraz przez dziennych opiekunów,
- 11.3.20. wywiązywanie się ze zobowiązań, o których mowa odpowiednio w art. 35 ust. 1 lub art. 47a ustawy,
- 11.3.20.1. wywiązywanie się z zobowiązań o których mowa w punktach 5.4.3. oraz 8.2.20 Programu,
- 11.3.21. zapewnianie – w zależności od katalogu prowadzonych przez ostatecznego odbiorcę wsparcia działań - w żłobkach, klubach dziecięcych i u dziennych opiekunów, dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, przez stosowanie uniwersalnego projektowania lub racjonalnych usprawnień, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2240),
- 11.3.22. wykonanie zadań przewidzianych w umowie i zobowiązań z niej wynikających zgodnie z treścią Programu, uwzględniającą opublikowane zmiany, w tym modyfikacje nie wymagające zmian w umowach w postaci aneksów do umowy.

Wojewoda może żądać zwrotu części środków dofinansowania, jeśli ostateczny odbiorca wsparcia nie realizuje zadań wskazanych w pkt. 11.3.2.–11.3.22.

12. Postanowienia końcowe

- 12.1. W trakcie realizacji zadań Programu (po podpisaniu umowy) możliwa jest zmiana:
- nazwy własnej instytucji opieki,

- w uzasadnionych przypadkach zmiana lokalizacji wyłącznie w obrębie gminy, której dotyczył wniosek i zostało przyznane dofinansowanie³⁷⁾. Wojewoda rozpatrując wniosek o wydanie zgody na zmianę lokalizacji bierze pod uwagę obiektywne powody takie jak **na przykład** wypowiedzenie umowy najmu lokalu przez wynajmującego, brak możliwości użytkowania lokalu z tytułu stanu prawnego bądź technicznego, brak możliwości użytkowania lokalu w celu prowadzenia instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3,
- sposobu organizacji dofinansowanej z Programu instytucji opieki,
- formy organizacyjnej instytucji opieki (np. ze żłobka na klub dziecięcy i odwrotnie, w ramach dofinansowania tworzenia miejsc ze środków KPO nie można dokonywać przekształceń na dziennego opiekuna). Przekształcenie formy organizacyjnej dofinansowanej instytucji opieki jest dopuszczalne jedynie w szczególnej sytuacji, gdy podmiot z przyczyn niezależnych nie może utworzyć instytucji opieki w pierwotnie planowanej formie organizacyjnej np. kontrola organu właściwego ds. warunków sanitarno-lokalowych stwierdzi, że w lokalu nie jest możliwe prowadzenie danej instytucji opieki,
- podmiotu prowadzącego instytucję opieki. Zmiana podmiotu nie ma zastosowania w przypadku, gdy podmiot nie posiada statusu podmiotu prowadzącego instytucję opieki (czyli nie zarejestrował instytucji opieki), a jest jeszcze podmiotem zamierzającym prowadzić instytucję objętą dofinansowaniem,
- polegająca na przeniesieniu dofinansowania na inną instytucję opieki tego samego podmiotu, z wyjątkiem podmiotów aplikujących o dofinansowanie na miejsca opieki utworzone w okresie 01.01.2022 r. – 18.01.2023 r.,
- zmianie liczby dofinansowywanych instytucji opieki, o ile nie zostanie zwiększona wskazana w rozstrzygnięciu liczba dofinansowywanych miejsc

³⁷⁾ W przypadku zmiany lokalizacji na inną gminę, która została dokonana przed wejściem w życie zmian Programu z dnia 25 kwietnia 2024 r. w zakresie pkt 10.1. tiret drugie (po zmianach jako pkt 11.1. tiret drugie), następna zmiana lokalizacji jest możliwa w obrębie gminy, której dotyczyła ostatnia zgoda na zmianę lokalizacji wydana przez wojewodę.

opieki oraz gdy zmiana liczby instytucji opieki wynika z przyczyn niezależnych od podmiotu, które powinien udowodnić.

Warunkiem dokonania ww. zmian jest zachowanie spójności i odrębności przekształcanej instytucji opieki w sposób umożliwiający kontrolę i prawidłowe rozliczenie realizacji umowy w sprawie udzielenia dofinansowania, w tym minimalnego okresu funkcjonowania miejsc opieki dofinansowanych z Programu (okresu trwałości), a także **uzyskanie zgody wojewody** udzielającego dofinansowania i stosownych zmian w umowie uwzględniających przekształcenia. Zmiana nazw ulic i nazw geograficznych związanych z realizacją zadania nie wymaga zgody wojewody.

12.1.1. Punkt 12.1. tiret piąte oraz szóste mają zastosowanie w zmienionym brzmieniu także do postępowań o zmianę w realizacji zadania wszczętych przed wejściem w życie zmiany Programu z dnia 04.08.2025 r.

12.2. Zmiana zakresu rzeczowego zadania, w tym zmiana lokalizacji instytucji opieki oraz zmiana liczby miejsc opieki jest możliwa pod warunkiem uzyskania zgody wojewody, przy czym:

12.2.1. Jeśli w toku trwania zadania tworzenia miejsc opieki na podstawie pkt 4.1.1. lit. b) i c), 4.1.2. lit. a), 4.2.1. lit. a) nie będzie możliwe utworzenie pierwotnie zadeklarowanej liczby miejsc, dopuszcza się zmniejszenie liczby miejsc. Ostateczny odbiorca wsparcia zmniejsza wartość dofinansowania zadania tworzenia miejsc opieki proporcjonalnie do zmniejszonej liczby miejsc, uprzednio wnioskując o zgodę wojewody.

Jeśli obniżeniu ulegnie liczba tworzonych miejsc opieki, to wartość dofinansowania do 1 miejsca nie może wzrosnąć w stosunku do przyznanej kwoty dofinansowania.

12.2.2. Wszystkie zmiany w obszarze zakresu rzeczowego i finansowego zadania wymagają zgody wojewody, wynikającej z analizy jednostkowego przypadku. Ponadto, zachowane muszą zostać zasady wskazane w pkt 5.1.1. – 5.1.5. Programu w zakresie wysokości wnioskowanego/przyznanego dofinansowania.

- 12.3. Minister może, po uzgodnieniu z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej odwołać, modyfikować Program, w tym anulować listę rezerwową, może odwołać nabór wniosków przed upływem terminu na ich złożenie. Może również przedłużyć termin na złożenie oraz termin rozpatrzenia wniosków.
- 12.4. W sytuacji wstrzymania wypłaty środków z PFR Minister może wstrzymać zaciąganie kolejnych zobowiązań w ramach Programu.
- 12.5. W przypadku niejasności lub wątpliwości co do zasad Programu, interpretacji dokonuje dyrektor departamentu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej właściwego do spraw Programu, w oparciu o opinię wojewody.

13. Zasady przejściowe, które obejmują wnioski uczestników pierwszego naboru wniosków oraz I, II, III tury naboru ciągłego

- 13.1. Dla wniosków złożonych w ramach naboru pierwszego pozostają w mocy zapisy programu dotyczące procedowania wniosków w brzmieniu:
- „6.2. Wnioski powinny być wypełnione kompletnie. Podmiot inny niż jest na dzień składania wniosku musi dysponować dokumentem potwierdzającym tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna (tytułem prawnym do lokalu jest m.in. akt notarialny potwierdzający własność lokalu, umowa najmu ze wskazanymi warunkami i okresem najmu, umowa dzierżawy, umowa przedwstępna kupna lokalu). Podmiot inny niż jest, składając wniosek, oświadcza, że posiada dokument potwierdzający tytuł prawny do lokalu, w którym będzie prowadzony żłobek, klub dziecięcy lub będzie sprawowana opieka przez dziennego opiekuna” – w zakresie weryfikacji dokumentów przez wojewodę.
- 13.2. Dla wniosków z naboru pierwszego oraz tury I, II, III naboru ciągłego pozostają w mocy zapisy programu określające, że dofinansowaniu mogą podlegać miejsca opieki zarejestrowane najwcześniej w dniu 19 stycznia 2023 r. w brzmieniu:
- „5.4.3. Zakończenie zadania polegającego na utworzeniu nowych miejsc opieki należy rozumieć jako dzień dokonania wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dzień dokonania zmiany ww.

wpisu, który może przypadać do 2 lat, a w przypadku gmin – do 3 lat – od ostatniego dnia na złożenie oświadczenia o przyjęciu środków, o którym mowa w pkt. 8.1.1., maksymalnie do 30 czerwca 2026 r. w przypadku miejsc utworzonych ze środków KPO lub maksymalnie do 31 grudnia 2026 r. w przypadku miejsc utworzonych ze środków FERS. Dokonując wpisu instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów bądź dokonując zmiany ww. wpisu, należy wskazać źródło dofinansowania tworzenia miejsc opieki, tj. KPO lub FERS. Przy czym wpis instytucji opieki do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub dokonanie zmiany ww. wpisu nie może nastąpić przed ogłoszeniem Programu.”

- „5.4.5. Dokonanie zmiany wpisu, o którym mowa w pkt 5.4.3. należy rozumieć jako zwiększenie liczby miejsc opieki w stosunku do liczby tych miejsc w danej instytucji opieki wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub do wykazu dziennych opiekunów w dniu ogłoszenia Programu.”*
- „7.2.7. w przypadku złożenia wniosku o dofinansowanie tworzenia miejsc w instytucji opieki już funkcjonującej przez podmiot inny niż jst – pozytywne przejście weryfikacji danych dotyczących liczby tworzonych miejsc opieki w kontekście liczby miejsc opieki w danej instytucji opieki wpisanych do rejestru żłobków i klubów dziecięcych lub wykazu dziennych opiekunów w dniu ogłoszenia Programu i liczby miejsc opieki wpisanych do ww. rejestru lub wykazu w dniu złożenia wniosku. Liczba miejsc wpisanych do ww. rejestru lub wykazu w dniu złożenia wniosku nie może być mniejsza od liczby miejsc wpisanych do ww. rejestru lub wykazu z dnia ogłoszenia Programu. W wyniku tworzenia miejsc w instytucji opieki już funkcjonującej musi nastąpić zwiększenie liczby miejsc opieki w stosunku do liczby tych miejsc w danej instytucji opieki wpisanych do ww. rejestru w dniu ogłoszenia Programu.”*
- „8.2.1. Środki na utworzenie miejsc opieki przez jst i podmioty inne niż jst mogą być przeznaczone na refundację poniesionych wydatków (kosztów) lub wypłacone w formie zaliczki, tj. w sposób umożliwiający terminową realizację płatności przez ostatecznego odbiorcę wsparcia za zrealizowane działania. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki wypłacane są w formie zaliczki, z wyjątkiem sytuacji kiedy instytucja, która w wyniku podziału otrzymała środki zgodnie z pkt. 7.8, rozpoczęła funkcjonowanie po ogłoszeniu Programu, ale jeszcze przed podpisaniem umowy, o której mowa w pkt. 8.1.2. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki są przekazywane ostatecznemu odbiorcy wsparcia do 20 dnia miesiąca poprzedzającego okres, którego dotyczy zaliczka. Środki na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki w okresie 12 i 24 miesięcy są przekazywane w trybie ciągłym. Jeśli w wyniku rozliczenia obsadzenia miejsc opieki w okresie 12 miesięcy, nie*

wszystkie miejsca opieki utworzone ze środków KPO/FERS spełniły warunki opisane w pkt 4.3.2., to kolejne transze środków na dofinansowanie funkcjonowania miejsc opieki w okresie 24 miesięcy są odpowiednio pomniejszane.”

12.3. Dla wniosków z naboru pierwszego oraz tury I, II, III naboru ciągłego pozostają w mocy zapisy programu dotyczące zawierania umów w brzmieniu:

- *„8.1.3. Jst przed zawarciem umowy ws. przekazania dofinansowania na zadanie polegające na tworzeniu miejsc opieki przedstawia wojewodzie dokumenty, w szczególności [...]”*
- *„8.1.4. Podmiot inny niż jst przed zawarciem umowy ws. przekazania dofinansowania polegającego na tworzeniu miejsc opieki jest zobowiązany przedstawić wojewodzie dokumenty, w szczególności:[...]”*

14. Wejście w życie zmian Programu

14.1. Wszelkie zmiany redakcyjne wprowadzone zmianą z dnia 01.10.2024 r. nie wpływają na treść zasad programu (zakres normatywny) i uznaje się, że obowiązują od dnia 19.01.2023 r.

14.1.1. Punkty programu objęte zmianami redakcyjnymi w zmianie z dnia 1.10.2024 r.:

- 4.3.2.
- 4.3.3.
- 4.3.5.
- 5.3.1.8.
- 5.3.2.8.
- 6.1.
- 7.2.2.
- 8.1.1.
- 8.1.3.1.

- 8.2.12.

- 14.2. Punkty 5.2.7.a pkt 3) (w zakresie dodania możliwości utworzenia przez Ministra listy rezerwowej) oraz 7.3. wchodzi w życie od dnia 01.10.2024 r.
- 14.3. Punkty 5.3.1.9., 5.3.2.9. oraz 11.2.1. mają zastosowanie do umów, które nie zostały rozliczone pozytywnie przez wojewodę do dnia ogłoszenia niniejszych zmian.
- 14.4. Punkt 8.1.8.6 ma zastosowanie w zmienionym brzmieniu od dnia 01.10.2024 r. z możliwością zastosowania wobec ostatecznego odbiorcy wsparcia, który rozpoczął uczestnictwo w programie przed dniem 01.10.2024 r. w przypadku powzięcia przez wojewodę stosownej informacji o postępowaniu karnym.
- 14.5. Punkty 8.2.25. oraz 8.2.26. mają zastosowanie od dnia 19.01.2023 r. Podmiotom, których powyższe regulacje dotyczą, przysługują trzy miesiące od dnia ogłoszenia niniejszych zmian Programu na dostosowanie działalności objętej dofinansowaniem z Programu do punktu 8.2.25. pod rygorem zastosowania przez wojewodę sankcji z pkt. 8.2.26.
- 14.6. Punkt 12.1. tiret drugie ma zastosowanie w zmienionym brzmieniu od dnia ogłoszenia zmian w dniu 1.10.2024.

Załączniki

Załącznik 1 – algorytm podziału środków wraz z opisem

Załącznik 2 – harmonogram przebiegu naboru ciągłego

Załącznik 3 – wzór wojewódzkiej informacji zbiorczej o zapotrzebowaniu na zwiększenie dofinansowania dla gmin w ramach rewizji KPO

Załącznik 4 – rozstrzygnięcie dla podmiotów innych niż jst VI tury naboru wniosków w naborze ciągłym w ramach Programu Aktywny Maluch 2022-2029 – lista rezerwowa

Załącznik 5 – harmonogram przebiegu naboru uzupełniającego

Załącznik 6 – wykaz instytucji (miejsc opieki) utworzonych w okresie 01.01.2022-18.01.2023, dla których gmina ubiega się o refundację kosztów tworzenia